

IBRÁNY

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

Tisztelt Ibrányiak!

Tisztelt Érdeklődők és Építkezők!

Jelen Településképi Arculati Kézikönyv a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény előírásai alapján annak érdekében jött létre, hogy a településkép tervszerű, esztétikus létrejöttét szakmailag támogassa, elősegítse.

A kézikönyv készítése során a város lakossága, a helyi közösségek végig gondolhatták azt, hogy milyen környezetben szeretnének élni, hogyan őrizzék meg és fejlesszék Ibrány építészeti arculatát, kultúráját.

A kézikönyvben meghatározásra kerültek a településképi jellemzők, a településképi, egymástól jól elkülönülő településrészei és azok arculati jellemzői, a településképi minőségi formálásra vonatkozó javaslatok, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemek, melyek egyúttal irányt is mutatnak az építkezni szándékozók számára.

Reményeim szerint jelen Kézikönyv a helyi építészeti minőség garanciája lehet, azzal, hogy tartalmával aktív támogatója lesz Ibrány jövőbeni településképi formálásának. Bemutatásra kerül benne a példaként szolgáló múlt, a jelen állapot és irányt mutat a jövőre nézve.

Az így létrejövő közös eredmény nem csak a mának, hanem a jövő generációinak is szól. Célunk a Kézikönyv megalkotásával az, hogy lehetőséget biztosítson a város folyamatos fejlődéséhez, ami által a települést otthonának érezze minden itt élő, illetve letelepülni szándékozó.

Az építkezéshez, az otthonteremtéshez sok örömet és kitartást kívánok. Bízom benne, hogy együttgondolkodásunk eredményeként sikerül a régi és új városlakók számára egy esztétikus, élhető városi környezetet teremteni.

Berencsi Béla
polgármester

IBRÁNY

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés 4

2. Ibrány bemutatása 6

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek

3. Örökségünk 9

4. Településképi szempontból meghatározó területek Ibrányban 14

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településképi, arculati jellemzők és a településkarakter bemutatásával

4.1. Városközponti településrész

4.2. Kertvárosias, falusias lakóterületi településrészek

4.3. Üdülőterület

4.4. Ipari; gazdasági területek

4.5. Beépítésre nem szánt területek

5. Ajánlások- Építészeti útmutató 20

a településképi minőségi formálásra vonatkozó ajánlások településrészenként:

Telepítés

Terepalakítás

Magasság

Tetőhajlásszög

Tetőforma

Színek

Erkélyek, tornácok

Ajtók, ablakok

Homlokzatképzés, anyaghasználat

Részletek

Kerítések

Kertek

közterületek településképi útmutatója:

Utcák

Közterek, közparkok, közkertek

6. Jó példák – épületek, építészeti részletek 59

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés, kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása)

7. Jó példák – sajátos építményfajták 63

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

BEVEZETÉS

„Az életnek értelmet csak a szolgálat adhat, mellyel az emberek ügye felé fordulunk.”

Márai Sándor nemes gondolatai valószínűleg az élet számos területén értelmezhetők és jelen esetben is megállják a helyüket. A néhány éve meghirdetett új Nemzeti Építészeti Politika megalkotói számos ponton tűztek ki új célokat, várhatóan egész életünket befolyásoló feladatokat, melyek egyike a minden magyar településen elkészítendő Településképi Arculati Kézikönyv. A tényleges munkában számos szakember mellett a helyi önkormányzat vezetői, a lakosság, a civil és gazdasági, gazdálkodó szervezetek képviselői is részt vettek.

Ahhoz, hogy ez a nagy formátumú, közös gondolkodás elvezessen a remélt eredményhez, a helyi viszonyokat értő, azok megismerésében és a helyiek véleményén, gondolkodásmódján, tervein, jövőképén alapuló, hasznosítható és hasznosuló végeredményig több hónapos együtt végzett munkára volt szükség. Számba kellett venni a település meglévő régi és új értékeit, át kellett beszélni szűk körben, vagy népesebb fórumokon a tapasztalatokat, a jelen és a jövő céljait. Mindebből merítve, sokrétű támogatás, külső, szakmai vélemény és az anyag folyamatos fejlesztése mellett jöhetett létre az a minden jövődöbeli felújítást, átalakítást, új építést tervezőnek szánt Településképi Arculati Kézikönyv (rövidítve: TAK), mely nélkül a következő években már el sem képzelhető építési szándék megvalósítása.

A TAK a „hely szellemének” megismerésén, az itt érvényes kontextusok vizsgálatán alapul és készítői a lakhatási és munkakörülmények biztosítása mellett az élhetőségnek, a változó energetikai, éghajlati változási követelményeknek való minél magasabb szintű megfelelést is szem előtt tartották. Előbbiekén túl általános kulcsszónak tekintendő az illeszkedés, ami esetenként „arányosan” értelmezhető és a településszerkezet, az általános utcaképi megjelenés, a részletek vonatkozásában egyaránt elvárható, ugyanakkor nem kíván gátja lenni a kortárs építészet jelenlétének, megvalósulásának.

A megszületett gondolatok természetesen nem örök érvényűek, azok az idő múlásával folyamatos odafigyelésre, felülvizsgálatra szorulnak, amit akár évente célszerű megtenni.

Ezen az úton juthatunk el a múltból táplálkozó, a jelenben gondolkodó és a jövőt is megalapozó tudatosságig, melynek a jelen kézikönyv hasznos segítője kíván lenni. Mindezt az épület és környezete, az utcakép, az utcák, terek, az erdészeti, mezőgazdasági, természetvédelmi területek számbavételével.

A jelen bevezető immár a teljes kézikönyv megszületését és a bevezető gondolatban említett szolgálat, az emberek ügye felé fordulásunk eredményét igazolja és nyugtázza. Forgassák a jelen és a jövő Építői a Településképi Arculati Kézikönyvet, a TAK-ot haszonnal és megelégedéssel!

IBRÁNY BEMUTATÁSA

Ibrány városa Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Nyíregyházától 25 kilométerre északra, a Tisza mentén, a Rétköz nyugati felén helyezkedik el, közvetlen Nagyhalász szomszédságában. Ibrány utolsó ismert hivatalosan becsült népessége 6 986 fő (2017-ben). Népsűrűsége 116 fő/km². Lakások száma 2388. Ibrány területe 60.3 km².

A település kialakulását a történeti és a régészeti feltárások is 700 évre becsülik. A település neve (Ibrány) a honfoglalás és az államalapítás időszakára utal. Mint a legrégebbi településnevek, ez is személyi eredetre utal. Vélhetően a mohamedán Ibrahimból alakult ki, s változott, formálódott századokon át. Egyes emlékek Ibrahim nevű főespereshez kapcsolják a név származását az 1235-ben keletkezett adománylevél alapján. Az első meghatározó dokumentum, amelyben Ibrány, mint településnév szerepel, IV. László király 1280-ban kelt adománylevele.

A vidék korábban lakott voltára utalnak a régészeti feltárások is. A város határában lévő homokdombok gazdag lelőhelyei az obszidiánból pattintott nyílhegyeknek, pengéknek, kőbaltáknak, a bronzkorból származó tárgyi emlékeknek.

Az 1985-ben feltárt honfoglaláskori temetők bizonyítják, hogy ezen időszakban is lakott volt e hely. A műemléki református templom tatarozásakor kiderült, hogy a gótikus stílusú templom eredetileg román stílusban épült és bizonyíthatóan azonos a pápai tizedlajstrom által 1332-ben említett Szent György-templommal.

A település életében meghatározó esemény volt, amikor a Péc nemzetség tagjai 1435-ben adományként megkapták a települést. Az itt élők magukat ibrányiaknak kezdték nevezni. A család hosszú századokon át a megye közéletének és a helyi politikának az irányítója volt. Aktivitásuk a vármegye határain kívül is ismertté tette a család nevét. Tagjai ott találhatók a Bocskai-féle szabadságharcban, -törökök elleni küzdelmekben és a kuruc mozgalmakban. Az 1604-ben Bocskaival egyezséget kötő hajdúkapitányok egyike Ibrányi Ferenc.

Ibrányi Mihály is hajdúkapitány, 1636-ban és 1644-ben I. Rákóczi György egyik hadvezére. Ibrányi László 1672-ben már kuruc vezér, előbb Thököly Imre, majd II. Rákóczi Ferenc ezredeskaptánya.

Az ibrányiak életében a 18. század fordulatot hozott. A nagy múltú család birtokait fokozatosan elveszítette, elszegényedett, a század végére teljesen kiszorult a községből. A 15. század közepén épült az ibrányi vár, amely a későbbiekben meghatározó szerepet játszott a település sorsában. 1463-ban már kétségtelenül állott, erről Mátyás oklevele tudósít. A királyi végvárként használt épület eredetileg várkastély volt, melyet palánkfal vett körül.

A vár csak a 17. század második felében és a 18. század elején vált megyei szempontból is igazán jelentőssé, amikor kapitányai már a vajai Ibrányiak voltak. A 19. második felében üressé vált kastély elpusztult. Helyén legelőként őrzi "vári legelőként" az emlékét.

Ebben az időszakban a település életét alapvetően természeti környezete határozta meg. Gazdaságában a rétközi vizivilág adta vadászat, halászat állattartás dominált. Az 1860-as évtizedben végrehajtott Tisza-szabályozás, a Belfő- és a Lónyai-csatorna építésének következtében a rétközi táj arculata megváltozott, eltűnt a vizivilág. Megnőtt a művelhető földterület, az Ibrányi család fokozatos elszegényedésével egyre nagyobb teret nyertek más földesurak bérlelőként vagy tulajdonosként. A helység jobbágjai, parasztjai azonban szegények maradtak.

Ebben az időben a település a nagy lélekszámú falvak közé tartozott, lakosainak száma 3000 fő körül volt. Irányítását a 20 virilistából és 15 választott tagból álló testület végezte. Egyre erőteljesebben érelődtek a falu életében a polgári létforma csirái. Az iskola mellett 1890-től óvoda is működött, 1889-ben létrehozták a művelődési kört, amely megalapította a közösségi könyvtárat.

1895-ben az ibrányi uradalmak a térség legjobban gépesített birtokai voltak. Megalakult, elsőként a környéken a hitelszövetkezet, 1920-tól a hangyaszövetkezet révén is bekapcsolódtak az országos kereskedelmi életbe.

A harmincas évek végére Ibrány modernnek számító közösséggé lett. Vasútállomása, postája, villanya, teljesen osztott iskolája, óvodája, gyógyszerháza, orvosa, állatorvosa volt.

A föld az ibrányi nincsteleneknek mindig az álma volt és harcoltak érte. E vidéken elsőként osztottak földet a Károlyi-féle reform keretében. 1945-ben 1142 igénylő 4240 hold földet kapott. A szövetkezés régi hagyományai újraéledtek. 1946 nyarán kereskedelmi céllal népi szövetkezetet hoztak létre. Alapítói az ország első Kossuth-díjasai közé tartoztak. 1962-ben a település gimnáziumot kapott, amely nagymértékben megerősítette és elmélyítette a közterközponti szerepkört. Ettől az időszaktól több gazdálkodó szervezet, intézmény tevékenysége térségi jellegűvé vált, ellátva a környék lakosságát, egyben elindítva a település várossá fejlődésének folyamatát. 1993-ban Ibrány városi rangot kapott.

Településszerkezet kialakulása

Ibrány településszerkezetét alapvetően természeti környezete határozza meg. A rétközi települések jellemzőjeként először csak a kiemelkedő szigeteken, dombokon telepedtek meg az emberek. A szájhagyomány szerint Ibrány 13 dombra épült. A Tisza szabályozása után a kevésbé magas helyekre is építkeztek, majd a dombok közötti mélyedések feltöltése, kiszáradása után a lapályokon is megindult a lakóházak építése. A hajdan különálló falurészek teljesen összeépültek, kialakítva egy sajátos, elnyúlt településszerkezetet.

A város története során a település határába több középkori – később pusztává lett – település olvadt be. Ilyenek: Apáti, Csur, Esztár, Filep és Szentpéterlelke. Csur a legújabb időkig élő helynév volt, helyét a várostól nyugatra kell keresni. Csúrdombja néven ma is ismerik. Ibrány településrészeinek régies, már-már feledésbe merült elnevezései az árvízmentesítés előtti földrajzi-vízrajzi viszonyokat tükrözik. Néhány még mai is élő, esetleg átalakult formában használt változat a halmok, dombok nevei közül: Zovánhalom (Zovány), Csúrdombja (Csúr). Szigetek nevei, melyek ma is használt elnevezések a különböző városrészekre: Nagyerdő-sziget, Kiserdő-sziget, Dergita-sziget. Az egykori tavak, lápok, mocsarak neveiből eredeztethető városrészek például Bábotá (Bábotató), Paptalla (Paptava). Az egykori hatalmas erdőségek emlékét őrzik a Nagyerdő, Kiserdő városrészek. A talajviszonyokat tükröző helységnévre is találunk példát. A homokdombok közötti mélyedésekben a „kötusodás” következtében magas szervesanyag-tartalmú és mésztartalmú talaj alakult ki, a kotu. Ezt a határrészt „Kutu”-nak nevezték.

Ibrány, jellegét illetően, nagyhatárú, sok tanyával rendelkező rétközi, halmazos szerkezetű, egybeltales település volt. A város (U alakú láncolatban) az egymáshoz közel fekvő, főleg DNY-ÉK irányú, hosszúkas homokdombokra épült. A falut tavak, rétek vették körül. A dombokat hidakkal, mesterséges gátakkal kötötték össze. A lecsapolás után alakították ki a DNY-ÉK irányú Fő utcát (Árpád u.), amelyhez számtalan kis utca, zsákutca csatlakozik. Az utcahálózat kialakítására csak 1918 után kerülhetett sor. Korábban utcanevek nem voltak, az egyes falurészeket a legutóbbi időkig is a dombok neve szerint különböztették meg (Avassa, Bábotá, Dergita, Ganácska, Kapolyhely, Kastélykert, Kiserdő, Kistóka, Kójidomb, Major, Sáradomb, Szálkadomb, Szőlőhalomajla, Templomszeg, Zovány és Zsána). A falu három nagyobb részre tagolódik: a Hősök terétől (Fő tértől) északra fekvő rész felvégnek, a délre eső részt Alvégnek, a falutól nyugatra, a XIX. század elején benépesült Kiserdő dombot pedig Kisibrálynak nevezik. A faluhoz 1914-ig csak egy tanya (a falutól délnyugatra fekvő Bodzás tanya) tartozott, a többi – főleg uradalmi – tanyát (pl. Csurtanya, Feketehalom-tanya, Hatvanor, Jalapár, Kormond-tanya, Pogány-sziget) ezután telepítették be. A kisméretű téglá és szalagtelkeken a lakóházak szabálytalan fekvésűek, csak az utcahálózat kialakulása után épültek sorosan. A kertek a vizek levonulása után megnyúltak. A porta legnagyobb épülete az istálló volt, amely az udvar végében, az utcával párhuzamosan épült. A ház mögött a szín és a disznóól helyezkedett el. Ha szükség volt rá, az istálló mögötti kertben földólat (burgyét) építettek.

Ibrány-Nagyhalász kapcsolata

A település sajátosságai között említendő a hasonló lakosságszámú, 6000-7000 lelkes kisváros, Nagyhalász közvetlen szomszédsága, illetve a két település rendkívüli közelsége, ami esetenként bizonyos városi funkciók közös megoldása irányába hat. Előbbiek megnyilvánulása a két település határán, Ibrány keleti, Nagyhalász nyugati részén, az Ibrányi úton formálódó közös alközpont, mely jelenleg a két várost kiszolgáló "Kiskórház"-Járóbeteg Szakellátó Intézetnek ad helyet és környezetében várhatóan további intézményi és lakóterületi fejlesztéseket is generálhat. A létrejött intézmények távol vannak mindkét település érintett övezeteitől, ennek köszönhetően kötöttségek nélkül, a kortárs építészet visszafogott mai példáiként jöhetnek létre. A terület a további fejlesztések során is kiválóan alkalmas kortárs építészeti megnyilvánulások fogadására és a településkép gazdagítására.

Gazdasági élet

A városban kiemelkedően magas az ipari tevékenység szerepe a város gazdaságában. A működő vállalkozások száma csökkent Ibrányban, valamint jellemző, hogy a vállalkozások jellemzően kisvállalkozások. A mezőgazdaság súlya az ipari termeléshez képest nem kiemelkedően jelentős. A mezőgazdaságban a szántóföldi növénytermesztés, valamint a szarvasmarha tenyésztés dominál. A mezőgazdaságban nem jelentek meg az alternatív tevékenységek (biogazdálkodás, falusi turizmus), melyek a hagyományos termékeknél magasabb jövedelmi szintet biztosíthatnának a termelőknek. A mezőgazdasági termékek feldolgozottsági foka jellemzően alacsony. A mezőgazdaságban és élelmiszeriparban sem jellemző a vállalkozások tudatos és stratégiai együttműködése. A városban a helyi termékek értékesítését termelői piac segíti.

A táji és természeti adottságok

Ibrány éghajlata mérsékelt meleg, de közel a mérsékelt hűvöshöz. Az évi napsütéses órák száma 1.950-2.000, a középhőmérséklet 9,5-9,6 °C, a vegetációs időszakban 16,6-16,8 °C. A csapadék évi mennyisége 550 mm. Leggyakrabban az ÉK-i, DNY-i szél fúj. A várostól északra található a Tisza, mely kedvelt üdülőhely a fiatalok körében. A város határában folyik az Ibrányi-csatorna, mely a Belfő-csatornába torkollik. A felszíne kis reliefű, enyhén hullámos síkság. A területet borító üledékek fiatal korúak, a pleisztocén legvégéhez tartoznak. Erdőtársulásainak a felét nemes nyárok alkotják. Jelentős területet borítanak az egyéb lágy lombúak, mint az éger, fűz és a nyár, valamint az akácosok. Találkozhatunk tölgyvel, hazai nyárrakkal és kőris, szil, juhar társulásokkal is. A nyílt társulások közül a homokpuszta-rét jellemző, de megtalálható a hamuvirág, a réti angyalka is. Talaja glaciális homokfelszínen képződött, gyenge termékenységű kovárványos barna erdőtalaj, valamint réti öntéstalaj és réti talaj. Nyaralás, üdülés és idegenforgalom szempontjából meghatározó a Tisza-part és a folyó két holtága: a Hatvankor és az Apátszeg. A két holtág és ezzel együtt az ártéri terület nagy része természetvédelem alá esik. Védett értékei közé sorolható a lila meztelen csiga, az egerészölyv, az óriás fülemüle és a nagy fehér kócsag.

ÖRÖKSÉGÜNK

A településen egy országosan védett műemlék található: a református templom, mint a helyi vallási élet-, identitás lenyomatainak őrzője. Helyi építészeti érték a római katolikus templom és plébánia épülete, valamint a Bleuer kúria.

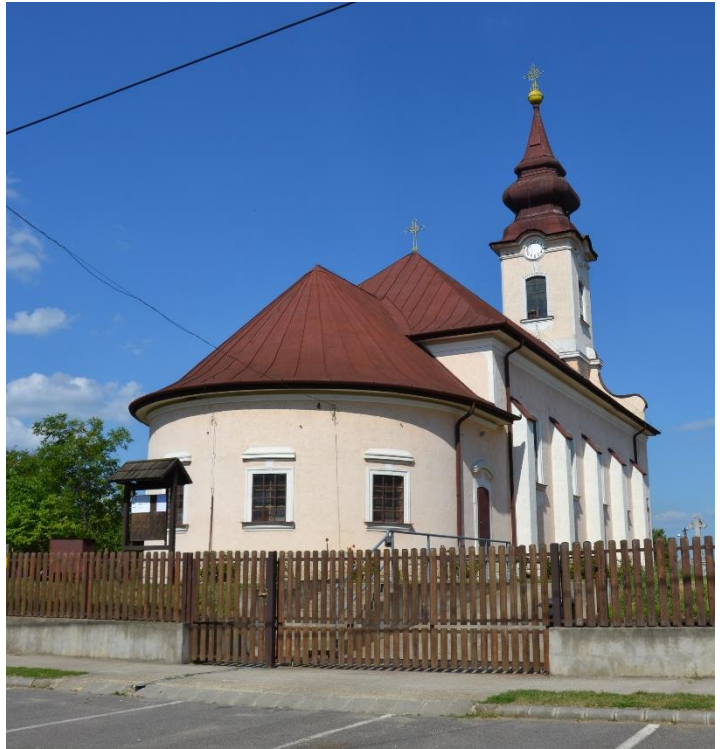
Református templom

A legkorábbi írásos adatunk 1322-ből való, amikor a Pécz nemzetség Róbert Károlytól megkapta a falut és azt „Egyházos-Ibrán” -nak említette az oklevél. A pápai tizedjegyzék Szt. György-templomról tesz említést és megőrizte Nicolaus nevű papjának nevét is. Az 1936-ban talált alapfal a mai templomtól mintegy 200 méterre keletre, dombos helyen áll, 50 cm mélyen a felszíntől. Az épület keletelt, hossza kívül mérve 18,10 méter, szélessége 9 méter. Keleti vége köríves, de csak a körív által bekerített 2 méter mély terület képezi a szentélyt. A szentély közepén téglaszélességű szelelő nyílás vezetett le lejtősen az épület, illetve a 3 méter átmérőjű bolthajtás alá, mely végigvonul az épület alatt kelet-nyugati irányban. A szentélyben 2x2 méter méretű emelvény (oltár) jól kivehető volt. A hajó északi és déli fala a nyugati toldástól eltekintve román kori. A jelenlegi szentélyt 1500 körül alakították át késő gótikus stílusban, s ez által alakult ki a mai teremtemplom. A templom a XVI. században protestáns lett. 1815-ben a régi templom keleti részét, 1836-ban a templom nyugati mennyezetét, 1837-ben az ablakait megújították. A kőtornyot 1843-44-ben építették, 1858-ban újrafedték. 1894-ben a templom alapját 80 cm-rel feltöltötték és a keleti ajtót befalzták. A kriptába az anyakönyv szerint 1809—ig temettek (anyakönyv 1757-től van). Az anyakönyv szerint a szószék 1815-ben készült, az úrasztalt 1837-ben készítették. Középkori freskóit 1883 előtt még látni lehetett, később lemeszelték a falait. A templomban 500 ülőhely van. Az átalakított gótikus templom műemlék. Felszerelése közül említést érdemel a XVII. század első feléből származó kehely, a keresztelőkancsó a XVIII. századból, réztányér 1823-ból, 2 db ón kanna a XVIII. század végéről, ill. 1720-ból és úrasztali terítő a XVIII. századból. 270 kg-os harangját Budapesten készítették 1923-ban, a 102 kg-osat ismeretlen helyen öntötték 1786-ban.

Római katolikus templom

A jelenleg funkció nélküli kastélyban 1772-től házikápolna működött, amely 1808-ban plébánia lett. A templom a XIX. század közepéig a kastélyban maradt. 1876-ban a faluban épült új templom. Anyakönyv 1722-ből, egyéb iratai 1825-től vannak. Berendezései közül a főoltár, a szobrok, keresztelőkút, padok, sekrestye-berendezés a XVIII. századból valók. Az aranyozott ezüst monstrancia szép, barokk munka. Harangja 1827-ből való.

Bleuer-kúria

A Bleuer-kúria a XIX. század első felében épült klasszicista stílusban. A század végén átépítették. A századfordulón Bleuer Mór tulajdona volt. A későbbiekben általános iskola és napközi otthon üzemelt benne és egy ideig a rendőrség is az épületben kapott helyet.

Szobrok, emlékművek

Ibrányban sétálva nagyon sok szép, részletekben gazdag szobrot fedezhetünk fel.

Árpád-házi Szent Erzsébet

Árpád-házi Szent Erzsébet szobrát 2008. november 15-én avatták fel a Szent Erzsébet téren. Az avatásra Ibrány várossá válásának 15. évfordulója alkalmából megrendezett ünnepségsorozat keretében került sor. 2007-ben, Szent Erzsébet születésének 800. évfordulóján a főegyházmegyei Szent Erzsébet-év alkalmából, a szentév végén nevezték el a teret a szentté avatott királynőről. A tér névadó ünnepsége alkalmával, 2007. december 16-án helyezték el a szobor alapkövét, melyet megáldottak.

A szobor Molnár Levente alkotása. A szobor közadakozásból készült, mind a helyi önkormányzat, mind az egyház támogatta a szobor létrejöttét, a kezdeményezés fővédnöke Mádl Dalma asszony volt. Az alkotáson Szent Erzsébet lehajol egy kimunkálatlan arcú koldushoz, aki segítségért könyörög.

Kossuth Lajos szobor

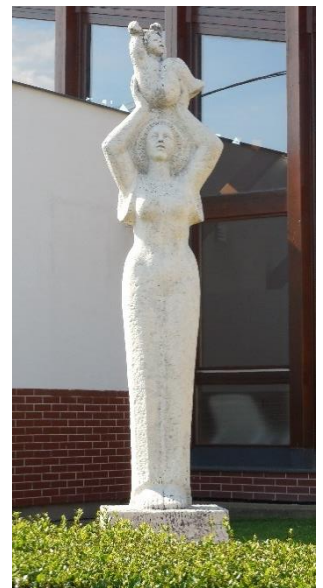
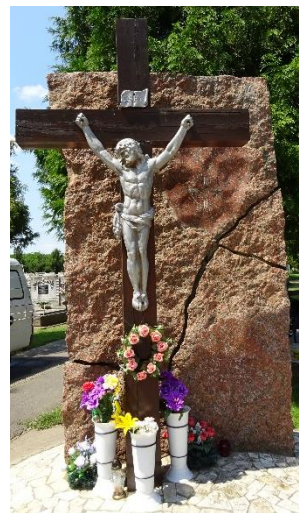
1949. március 15-én avatták fel Kossuth Lajos szobrát Ibrányban. A szobor közadakozásból készült, alkotója Berecz Károly. Az alkotást az 1848–49-es szabadságharc 100. évfordulójára állították fel.

Nagy Sándor Munkácsy-díjas szobrászművész Nőalak című alkotása.

Díszkút a Hősök terén, a Rendőrség épülete előtt. Szalai László alkotása.

Természetvédelmi értékek

Ibrány Tisza parti északi része a Tiszatelek-Tiszabercel ártér Természetvédelmi Területhez tartozik.

A védett terület Gávavencsellőtől Tiszatelekig a Tisza mindkét oldali hullámterét magába foglalja, majd 1990-ben a gávavencsellői ártérrel bővítették.

A védett terület teljes egészében a Tisza hullámterében helyezkedik el, így hidrológiai viszonyait is ez a tény határozza meg. Legfőbb természetvédelmi feladata és célkitűzése a Tisza szabályozása után kialakult, és gátak közé szorult hullámtérre korlátozódott másodlagosan kialakult természetes, illetve természetközeli élőhelyek és élővilág, valamint egyéb természeti értékeknek (vízfolyások, holtágak) a megőrzése.

A természetvédelmi terület a gátak közé szorított Tisza hullámterében gyakran előtört területek fűz, nyár ligeterdőit, a partmenti bokorfüzeseket illetve a magasabb térszínen még szórványosan fellelhető keményfás tölgy-kőris-szil ligeterdőket, valamint ezek őshonos cserjéit, lágyszárú növényeit, továbbá a sással, kákával szegélyezett holtágakat, s azok gazdag hínárvegetációját hivatott megőrizni. Ez utóbbiak legjelentősebb faja a sulyom és a fehér tündérrózsa. Hasonló módon megőrzendők a még megmaradt ártéri rétek és mocsárrétek.

A Magyar Nemzeti Biodiverzitás Monitorozó Program (MNBMP) folyamatának kipróbálása során 1996-ban az országos 5x5 km-es mintaterületről, melyet itt jelöltek ki, 371 edényes növényfaj került leírásra. Közülük 15 áll természetvédelmi oltalom alatt. Kiemelhető a tömeges tiszaparti margitvirág és a nyári tűzike. Említést érdemel a debreceni torma, a mocsári lednek vagy a kígyónyelv, a kétlevelű sarkvirág, az erdei borkóró és a békakonty. A tündérfátyol és a rucaöröm a már említett hínárvegetációt színesíti.

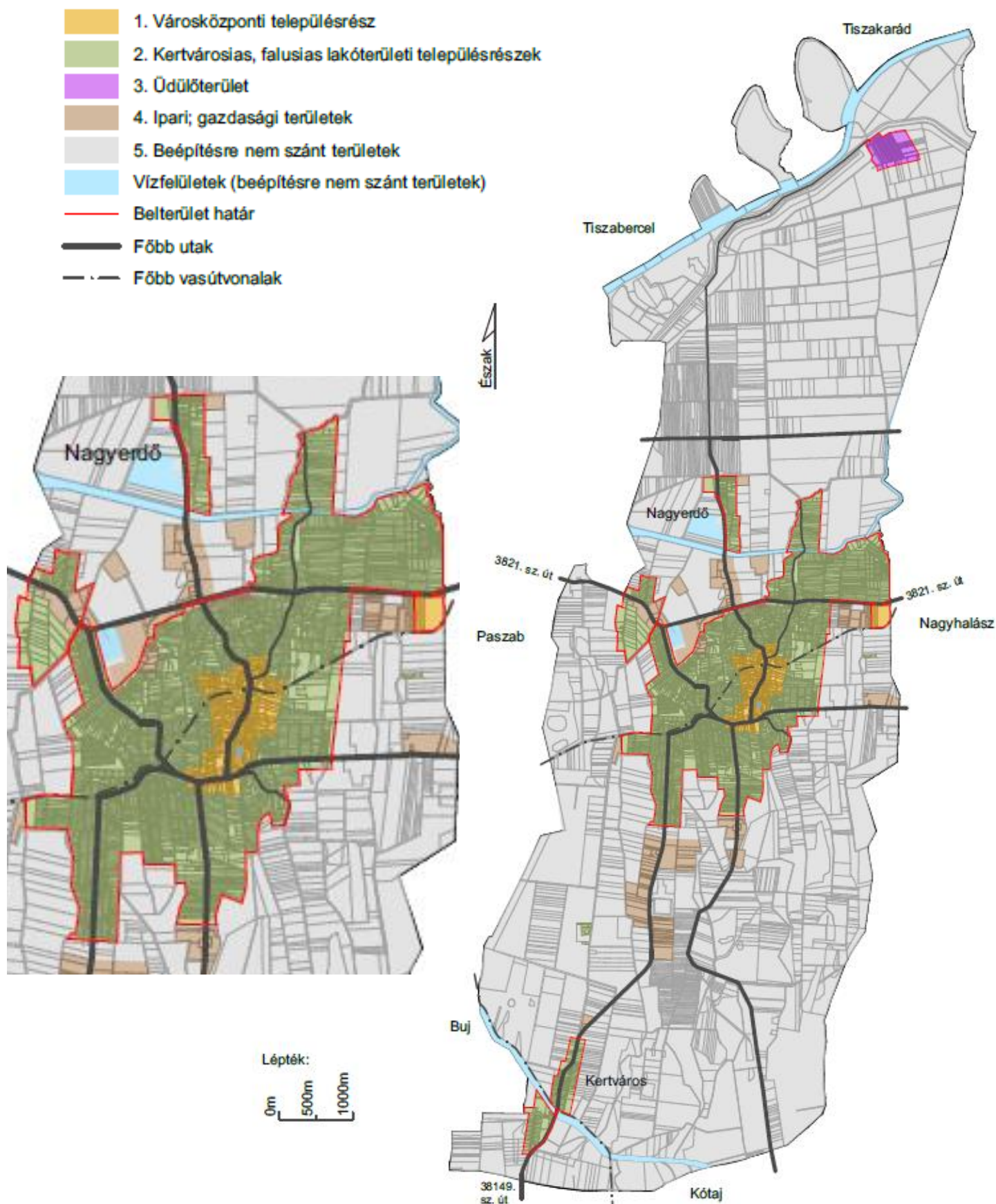
Zoológiai értékei közül kiemelkedik a tiszavirág, illetve több védett szitakötőfaj előfordulása, ilyen a lápi acsa, a feketelábú szitakötő vagy a sárgás szitakötő. Az ártér erdeiben 82 madárfaj költ. Kiemelkedő értéknek kell említeni a vencsellői gémtelepét szürkegémével, és a keményfaligetben költő fekete gólyát, vagy Európa egyik legnagyobb partifecske telepét. Az erdők által körülhatárolt nedves gyepek, kaszálók ritkasága a haris, míg a fogoly a régió gyakoribb fészkelője. Emlősök közül említést érdemel a vidra, melynek létszáma csökken, és a vadmacska, amely alkalmanként figyelhető meg.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

Ibrány város településképi arculatának vizsgálatakor öt eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén két eltérő karakterű városrész található: a településközpont, azaz a belváros, amit kertvárosias, illetve falusias jellegű lakóövezetek vesznek körül. A lakóterületektől északra található a tiszaparti üdülőterület, mely önálló karakteri besorolást kapott. A város lakóövezetének peremén és a külterületbe ágyazódva elsősorban északon és délen találhatóak az ipari, gazdasági létesítmények, melyek szintén eltérő karakterrel rendelkeznek és eltérő ajánlásokat kívánnak meg. Az ötödik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek.

VÁROSKÖZPONTI TELEPÜLÉSRÉSZ

Ibrány településszerkezete meghatározóan halmazos jellegű, azonban megtalálhatók a hajdani egyutcás utifalu eredeti struktúrájának nyomai is. A terület telek struktúrájában jól azonosíthatók a korábbi történeti jellegű, részben központi, részben lakóterületi, amorf jellegű településrészek, valamint a város későbbi fejlődési folyamata során kiépült további, jellemzően geometrikus telek struktúrájú területek. A településközpontot általában véve az intézmények, szolgáltató és kereskedelmi funkciók koncentrálódása, valamint az intenzívebben beépített, zöldfelületekkel gazdagított lakókörnyezet határozza meg, melyek Ibrány központi övezetében is jellemzőek.

Bár Ibráynak nincs történelmi városfejlődés során kialakult klasszikus főtere, az elmúlt években végrehajtott fejlesztéseknek köszönhetően, egységes arculatú dekoratív főteret alakítottak ki, amely megjelenésében és kialakításában betölti a város reprezentációs terének funkcióját. A Hősök terén megtalálhatóak a főbb középületek, mint a Járási Hivatal, Kormányablak, Polgármesteri Hivatal, Művelődési Központ és Könyvtár, az Ibrányi Móróc Zsigmond Gimnázium Kollégiuma, és a Rendőrség épülete is. A további középületek a város főutcája mentén helyezkednek el (Lehel utca, Szabolcs utca) elszórtan. A város egyetlen műemléke, a református templom, ettől az újkori városközponttól viszonylag távol helyezkedik el, az Iskola utca és a Bocskai utca által határolt területen. A Lehel utca mellett található a Városliget, Ibrány legnagyobb rekreációs zöldfelülete játszótérrel, kresz pályával, és a városligeti tóra néző terrasszal, mely az ibrányiak kedvelt közösségi tere.

A település meghatározó gerincét jelentő főutca mentén még ma is fellelhetők szalagtelkek, azonban a halmazosodás során a településközpont területén kevésbé geometrikus, inkább a terepviszonyok, természeti adottságok által meghatározott telekstruktúra alakult ki.

A településközpont területén meghatározó az oldalhatáron álló, esetenként szabadon álló beépítés, az utóbbi inkább a középületek vonatkozásában azonosítható. A lakófunkció jellemzően földszintes, földszint + tetőteres épületek formájában található meg, azonban a társasházak, tömbszerű beépítés is jelen van. A jövőben a meglévő épületállomány felújítása, illetve a terület részbeni átalakulása várható átépítésekkel, bontásokkal, de a településen esetenként új építések is előfordulnak. A városközponti településrész a település meghatározó területének minősül.

KERTVÁROSIAS, FALUSIAS LAKÓTERÜLETI TELEPÜLÉSRÉSZEK

A kertvárosias, falusias településrész Ibrány vonatkozásában meghatározóan tömbszerűen, a városközpontot körül ölelve helyezkedik el, azonban a település sajátosságaként a külterületi lakott helyként azonosítható Kertváros és Nagyerdő településrészek építészeti karaktere is ebben a formában azonosítható.

A lakóterületek tovább bonthatók a település szerkezetében való elhelyezkedésük alapján. A legnagyobb lakóterület közvetlenül a városközpontot övezi, ahol a kertvárosias, falusias beépítés a jellemző. A második, városmagtól északra elterülő úgynevezett Nagyerdő, ahol jellemzően nagyobb telekméretűek fordulnak elő, és a művelt kertek, állattartás is megfigyelhető. A harmadik ilyen jellegű terület, a belváros határától néhány kilométerre fekvő Ibrány-Kertváros településrész, melyet további két részre lehetne osztani. A Lónyai-főcsatornától északra a régen Nagytanyának nevezett rész terül el, a csatorna déli részén pedig a régi nevén Oncsa, mely az itt található egységes megjelenésű, tömeges lakásépítési akció során épített Oncsa házakról kapta a nevét.

Ibrány városában a meglévő lakóépület állomány jelentős mértékben őrzi a múlt emlékeit, illetve a hetvenes, nyolcvanas évek államilag is támogatott lakásépítései nyomát. Az utóbbi évek jelentős építési könnyítései hatása is kezd érezhetővé válni, bár egyelőre az új, illetve mértékadó beavatkozással átépülő lakások, családi házak száma nem jelentős.

A közelmúlt beavatkozásait a pályázati lehetőségek, így az épülethomlokzatok megújítására is módot adó energetikai pályázatok (homlokzati hőszigetelések, nyílászáró cserék, napkollektorok, napelemek telepítése stb.) inspirálták és segítették. Az előbbieket több sikeres városi pályázat is erősítette, emellett számos városrészt érintve sor került utak és zöldfelületek rekonstrukciójára is.

A közeljövőben Ibrányban továbbra is a meglévő épület állomány megőrzése, megújítása, korszerűsítése, bővítése lesz a meghatározó feladat, melynek mértékét, ütemét egyértelműen befolyásolni fogja az energetikai és egyéb pályázati források elérhetősége, illetve a meglévő épületek korszerűsítését, bővítését is lehetővé tevő CSOK-ban rejlő lehetőségek.

A beavatkozások várható jellege kifejezetten aktuálissá teszi a jelen kézikönyv következő fejezeteiben ismertetésre kerülő ajánlások, az illeszkedés, az esetenként ún. „arányos illeszkedés” fontosságát. A kertvárosias, falusias lakóterületi településrészek a település egyéb területének minősülnek.

ÜDÜLŐTERÜLET

Ibrány különleges, arculatában semmilyen más városrészsel nem azonosítható településrésze a külterületen áthaladó Tisza folyó partján létesült. A folyó melletti töltés védelmében, annak közvetlen szomszédságában bújik meg a település központjától több kilométerre található üdülőterület, mely részben közúton, részben a töltésen kialakított, gépjárműves közlekedésre is alkalmassá tett útvonalon közelíthető meg. Az üdülőterülethez a töltés másik oldalán több száz méteres rendezett, fürdésre is alkalmassá tett partszakasz tartozik, melyet gazdag növényállományú, vízparti erdők, ligetek határolnak.

Az üdülőterület geometrikus, rendezett telekstruktúrája alapján megállapítható, hogy azt tudatos fejlesztési, telekalakítási koncepció alapján, a rendszerváltást jóval megelőzően, a szocializmus világában jelentkező üdülőház építési igények kielégítésének céljából hozták létre.

A gyűjtőútra szervezett, négy utcás területet a töltés mellett, közvetlen az érkezési ponton telepített vendéglátó zóna szolgálja ki.

Az üdülő területén jelentős számú (közel 100) zártkerti és egyéb ingatlan található, ezek kisebb része felépítményes (nyaraló, üdülő), nagyobb része pedig beépítésre váró telekingatlan. A telkek jelentős része magántulajdonban, kisebb része pedig gazdasági szervezetek, illetve különböző állami intézmények tulajdonában van. A kifejezetten üdülőterületi, és a mai Magyarországon jóval ismertebb és turisztikailag népszerű területeken sem ritka „retro” hangulatú övezetben alapvetően földszintes, esetenként tetőtér beépítéses, emeletes, meghatározóan magastetős épületek találhatók. Az épületállomány előregedett, a tulajdonosok nagyobb része nem fordít kellő gondot a karbantartásra, felújításra, azonban ellenkező példák is találhatók.

A csipkerózsika álmát alvó településrészt jövőbeni megújítása, arculatának javítása az érintett tulajdonosokon kívül feltehetően a város önkormányzatának is ad feladatokat a jövőben, amiben nagy segítség lenne, ha erre az elhanyagolt építmény típusra előbb-utóbb országos figyelem irányulna és a turisztikai fejlesztések területén az ilyen területek megújulását, átépítését lehetővé tevő fejlesztési, pályázati források is megnyílnának a magán- és a közsféra előtt.

Az itt található szabadstrand a nyári időszakban közösségi térként funkcionál. Ez a strand jelenti a városrész legfőbb turisztikai potenciálját. A Tisza-partot nemcsak a környező települések lakosai, hanem a megye több településének lakói is előszeretettel keresik fel. Az elmúlt évek során több infrastrukturális beruházás is megvalósult, mint például a folyó szabályozási munkáinak elvégzése, a töltéskoronától a partig makadámköves útburkolat létesítése, partrendezés, tereprendezés, növényzetszabályozás. A partrendezés során a fák között sátorozáshoz, kempingezéshez alkalmas területek lettek kialakítva, strandröplabda pályával. Ezen intézkedéseknek köszönhetően a part látogatottsága évről-évre növekvő tendenciát mutat. Az Önkormányzat célja, hogy a Tisza-part a vízitúrák fő éjszakai kikötőhelye legyen, ehhez azonban a parton bővíteni szükséges az alapvető szociális feltételeket, szolgáltatásokat. Az üdülőterület a település egyéb területének minősülnek.

IPARI, GAZDASÁGI TERÜLETEK

A település lakossága alapvetően a mezőgazdasági termelésből, a megtermelt javak feldolgozásából, értékesítéséből szerzi jövedelmét. A lakosság egy része ingázóként a szomszédos településekre, elsősorban a közeli megyeszékhelyre, Nyíregyházára jár dolgozni, azonban egyre jobban felértékelődnek a helyi szinten betölthető álláshelyek a szolgáltatás, kereskedelem, illetve az ipar területén. A település ipari, gazdasági zónái alapvetően a város peremén, a lakóterületek szélén helyezkednek el, de az önkormányzat tudatos iparfejlesztési stratégiájának köszönhetően fejlesztések folynak a város erre alkalmas belső településrészén is. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása.

Az Északi Iparterület közel 20 hektáros terület sajátos elhelyezkedése annak köszönhető, hogy területén egykor mezőgazdasági telep működött, mely köré fokozatosan telepedtek le az elsősorban termelő, ipari tevékenységű vállalkozások. Az iparterület folyamatos bővülésére azonban nem volt lehetőség északi irányba, mivel a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság ezt nem engedélyezte, így a terjeszkedés csak a város lakott, központi területe felé történhetett. Az itt található vállalkozások az alábbi ágazatokat képviselik: ipari termelés, szállítmányozás és logisztika, szolgáltatás, pálinkafőzés, építőipari tevékenység, tehenészet, tejipari tevékenység. Az Önkormányzat a gazdasági tevékenység élénkítése céljából az iparterületet jelentős mértékben bővítette délnyugati irányba. Az Északi-iparterületen túl, további vállalkozói telephely kialakítására adott teret a Déli iparterület, mely jelenleg az Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanokból áll, és amelyet kifejezetten iparterület fejlesztése céljával vásárolt meg az Önkormányzat. A területen található vállalkozások az alábbi ágazatokat képviselik: pálinkafőzés, fűrészáru gyártás, hulladék lerakat. Az ipari, gazdasági területek a település egyéb területének minősülnek.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek.

A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

Ibrány beépítésre nem szánt területei a környező településekkel, azaz Nagyhalással, Kótajjal, Bujjal, Paszabbal, Tiszakaráddal, Tiszatelekkel határosak.

A város máig használatos címere is sajátosan az előbbi hagyományokra és kötődésekre utal, a város címerében meghatározó motívum az aranyló gabonakéve és mellette az arany jászkeszeg (Leuciscus idus). Előbbi a mezőgazdasági művelés egykori fontos szerepére, utóbbi pedig arra utal, hogy a Tisza mellékén évezred óta fontos kiegészítő foglalkozás volt a halászat. A beépítésre nem szánt területek rétek, legelők, erdőségek, ligetes részek, mezőgazdasági művelésű területek, gyümölcsösök formájában vannak jelen.

A beépítésre nem szánt területeken belül kiemelkedő jelentőséggel bír a Tiszatelek-Tiszaberceli ártér Természetvédelmi Terület. A természetvédelmi terület vonatkozásában meg kell ismerni a területre vonatkozó kezelési terveket és az azokban foglaltakat be kell tartani. Törekedni kell arra, hogy a tájhasználat módja segítsen megtartani a növény- és állatvilág eredeti karakterét, el kell kerülni a növény- és állatvilág felesleges zavarását, karakterének megváltoztatását. A beépítésre nem szánt területek a település egyéb területének minősülnek.

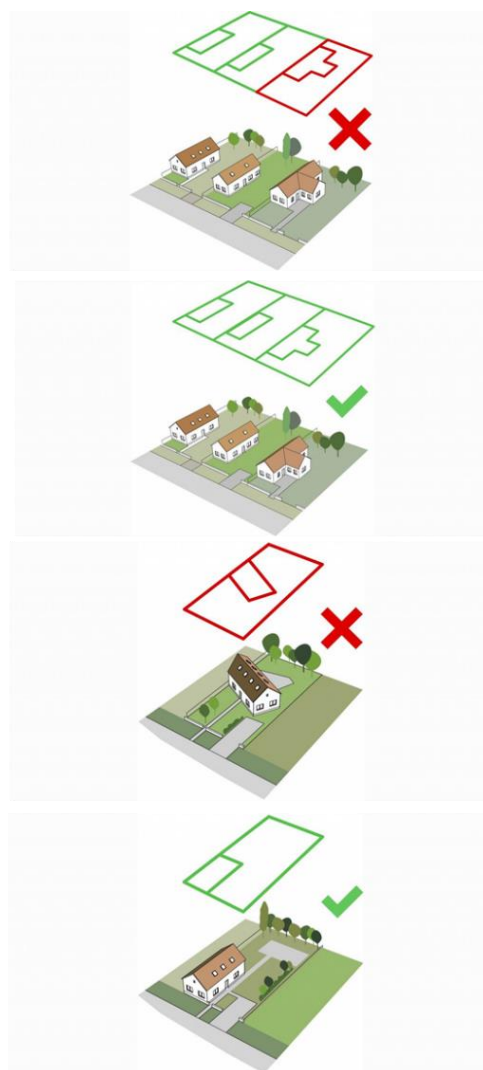
AJÁNLÁSOK- VÁROSKÖZPONTI TELEPÜLÉSRÉSZ

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

TELEPÍTÉS

A városközpont településrészen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára többségében merőleges rendszerű. Kivételt képeznek az 1970-80-as évek sátoztetős un. kockaházai.

A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

TEREPALAKÍTÁS

Ibrány városközponti településrészén a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

Ibrány városközponti településrészén a változó magasságú épületek, vegyes beépítés jellemző. Többnyire a középületek és néhány tömbszerű építmény a főutca mentén, amelyek magasabbak az átlagnál.

Törekedni kell arra, hogy a meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A kialakult legnagyobb épületmagasságot meghaladó méretek nem ajánlatosak. A túl magas házak nem illeszkednek Ibrány városközponti településrészének utcaképebe. Azonban a fél szint eltérés nem zavaró. Kivételesen akár max egy teljes szint eltérés is biztosíthat illeszkedő utcaképet, de ehhez megfelelő építészeti eszközök (tömeg lépcsőzés, kis magasságú tető vagy eresz) is szükségesek.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetük. A túl magas, illetve túl alacsony tetőhajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Ibrány városközponti településrészének utcaképebe.

Kivételt képezhet kellő széles telkeken, modern épülettömeg esetén az ahhoz igazodó aszimmetrikus, vagy (akár részben lapos) tető, mely az utcaképben nem próbál hivalkodni. Oromfalas kontyolt és sátoztetős házak egymás mellettsége heterogén utcaképet eredményez. Ekkor a közel azonos tetőhajlásszög lehet rendező elv.

TETŐFORMA

Az építésnél a háznak az utcában jellemző tetőforma figyelembe vételével kell illeszkedni.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

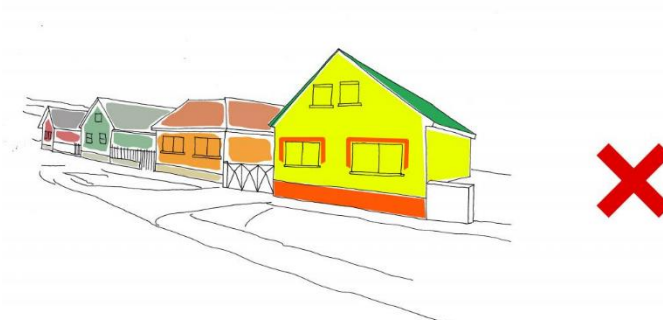

SZÍNEK

Ibrány városközponti településrészének színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat.

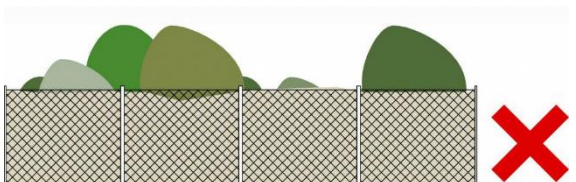
Ibrány városközponti övezetében a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

Tetőfedő anyagként a helyben hagyományos anyagok és színek javasoltak.

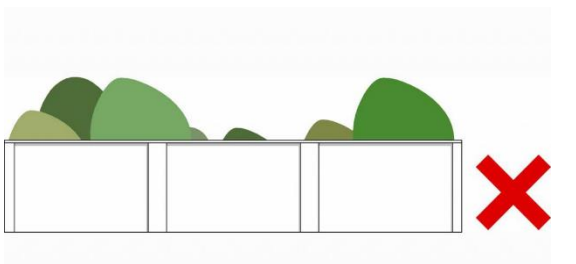

KERÍTÉSEK

Ibrány városközponti településrészén az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások kerülendőek.

Áttört kerítések nádszövettel és egyéb módon való zárása nem megfelelő.

A tömör, falszerű, áttörésmentes kerítések nem elfogadhatóak.

Javasolt megoldás: természetes határ, kerítés kialakítása növényzetből.

Javasolt megoldás: teljesen áttört, drótfonatos kerítés

Javasolt megoldás: Oszlopos kerítés 1/3 lábazat és 2/3 áttört résszel.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

Ibrány városközponti településrészén kevés a hagyományos tornácos ház. Az épületek jellemzően egyszintesek, így az erkélyek kialakítása sem túl gyakori.

A modern építészetben újra értelmezett tornác a lakóépületek mellett akár középületeinken is megjelenhet. Ez továbbra is véd az esőtől, a hőtől, árnyékol és az akadálymentesítésben is fontos szerepe lehet. Ez alatt ugyanis fedetten lehet kialakítani az akadálymentes megközelítést biztosító rámpát.

Ezekre a modern építészeti megoldásokra láthatunk jó példákat a Művelődési ház és az Uszoda oszlopos fedett bejáratának kialakításakor vagy a Bleuer kúria fedett előterének esetében is.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt.

A hagyományos nyíláskialakítás a városközponti településrészen a lakóházak esetében általában kétszárnyú, jellegzetesen két vagy háromosztatú, az utcai homlokzaton szimmetrikus megjelenéssel.

A középületeken a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakokat találhatunk. Középületeken jellemzőek a hosszú, sűrű kiosztású, keskeny ablakok, illetve a nagy üvegfelületek alkalmazása is kedvelt eleme a modern építészetnek.

Az ablakok keretezése mindig is hangsúlyos eleme volt a homlokzatoknak. Ügyeljünk itt is a színek harmonizálására, válasszunk megfelelően illeszkedő árnyékolót, redőnyt.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Egy épület homlokzatának a kialakítása az építető felelőssége. A kialakítás módja, a választott szín és anyaghasználat mind befolyásolják és meghatározzák a kialakult vagy kialakulóban lévő utca képét.

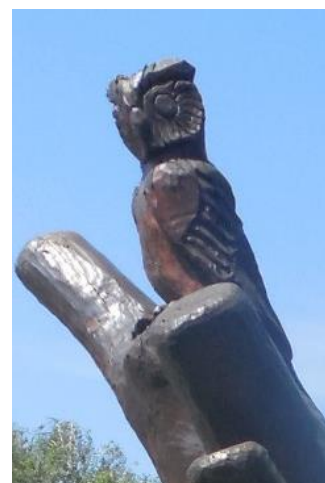
Igyekezzünk a homlokzatot úgy megtervezni, hogy a választott színek és anyagok harmonizáljanak egymással, ugyanakkor az épület a környezetével is összhangban legyen, így egy egységes arculat hozható létre, melyre büszkék lehetünk.

Ibrány városközpontjában a középületek homlokzati kialakításánál előszeretettel alkalmazták a téglát, illetve téglamotívumot, mint homlokzatformáló elemet. A vöröses burkolathoz az azzal harmonizáló sárgás, barnás földszíneket választottak, mely jól harmonizál a környezettel is. Az épületek stílusa összhangban van egymással.

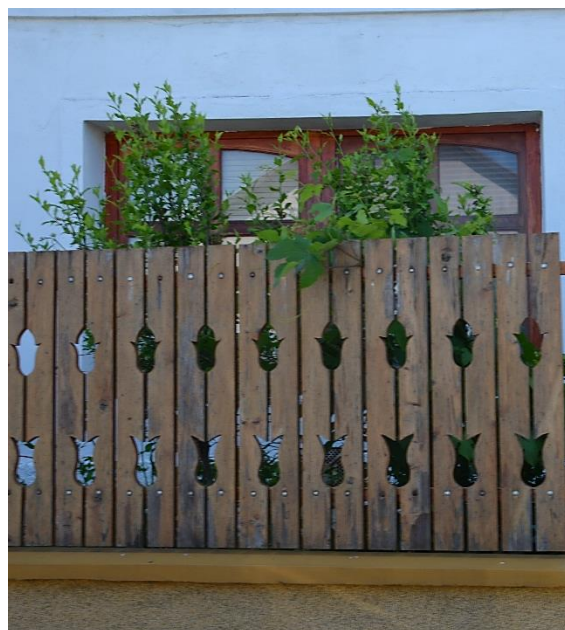
RÉSZLETEK

Szép és egyedi részlete a városközpontnak a Városháza és Rendőrség előtti parkosított zöldfelületen ez a fából faragott műalkotás, melyet Ibrány a város fennállásának 15. évfordulójára állíttatott. A fa ágain Ibrány testvérvárosainak nevei láthatóak. A fa ágai szimbolizálják Ibrány szerteágazó kapcsolatait, melyek erősek és tartósak is egyben.

Burkolat részlet a Hősök terén, a volt városháza, ma okmányiroda épülete előtt mozaikokból kirakott városi címer.

Fából készült tulipános motívummal díszített deszkakerítés, mely felidézi a népi építészet sajátos elemeit. A tulipános formával díszített kerítés különböző variációi kedveltek Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén.

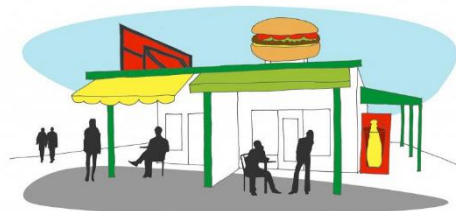
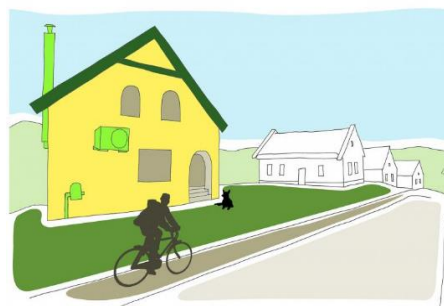
Az épületeken megjelenő műszaki berendezések (parabola antenna, légkondicionáló berendezések, napelemek, napkollektorok stb.), reklámtáblák nagyban befolyásolják az utca képét, ezért nem mindegy hova és milyen minőségben kerülnek elhelyezésre.

A műszaki berendezések utcafronton, illetve homlokzaton való elhelyezését kerülni kell, helyette válasszunk kevésbé frekvenciált helyet, ahol kevésbé zavaró a látványuk. Légkondicionáló, parabola antenna elhelyezésére például alkalmas lehet az erkély, loggia vagy az épület hátsó, oldalsó fala.

Az alternatív energiaforrások használata háztartásunkban pozitív és támogatandó. Ügyeljünk arra, hogy a napelemek lehetőleg egységes felületet képezzenek, ne folt szerűen telepítsük őket. A napelemek tartószerkezetét lehetőség szerint a tetőcserép színével harmonizálva valósítsuk meg.

Sajátos építményszínt, vonalas létesítmények (közlekedési, hírközlési, közmű- és energiaellátási, vízellátási és vízgazdálkodási létesítmények stb.) elhelyezésükre javasoljuk az erre vonatkozó jogszabályok betartásán túl az illeszkedés elvét szem előtt tartani. Lehetőség szerint a közműveket a föld alatt vezessük be az épületbe, ha szükséges az épület oldalfalán vezessük a kábeleket, csöveket, ahol kevésbé zavarják a látványt.

Reklámtáblák, cégérek, hirdetőfelületek elhelyezésekor vegyük figyelembe az épület stílusát, korát, ahhoz színben, anyagban harmonizálva illeszkedjünk. Javasolt az épület homlokzatának védelme érdekében az épület falához rögzített konzolos táblák vagy az épület elé kihelyezett álló táblák alkalmazása.

KERÍTÉSEK

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatot a közterülettel, és ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Minden településen vannak olyan jellegzetes helyi anyagok, formák, melyek visszatérő motívumként jelennek meg.

A kerítés kialakításánál az épület anyaghasználatát, színezését vegyük figyelembe. A kapu, a belépés helye lehet hangsúlyos, de nem hivalkodó. Az áttört kerítés hagyja látni az épületet, a kertet, így az utcakép látványa jobban érvényesül.

A városközponti településrészen jellemzően fa vagy kovácsoltvas kerítéssel találkozhatunk kőburkolattal kombinálva. Megjelennek a sövényből kialakított kerítések is, jellemzően a középületeknél és a lakótömböknél.

Különösen jó példa kerítés kialakításra a modern építészetben egyre gyakrabban használt gabion kerítés, mely a Városliget bejáratát övezi.

KERTEK

A kert az épített környezet része, közvetlen életterünk szabadterre kiterjesztett közege, amely akkor tölti be szerepét, ha harmonikus egységet képez az épülettel, amelyhez kapcsolódik. Törekedjünk arra a kertalakítás során, hogy az épület és a kert stílusa, hangulata harmóniában legyen egymással.

A szemlélő számára telkünk láthatóbb része az elő-, illetve oldalkert lehet, amely nem csak védelmi, hanem díszítő szerepet is ellát. Díszes, gondozott előkertünkben nem csak saját magunk, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek; jó benyomást kelthetünk, és nem utolsósorban hozzájárulunk utcánk, településünk szép arculatához. Érdemes olyan növényfajokat választani, amelynek nem csak a virágai, a levelei, hanem a termésük is díszítő értékkel rendelkezik, így az év minden szakában lesz miben gyönyörködni.

Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és a meglévő környezethez illeszkedő fajokat válasszunk. Az előkertbe mutatós, gazdag színvilágú növényeket ültessünk. A fák közül leginkább a közepes méretű, laza ágállású fajokat válasszuk. Bizonyos mértékben használhatunk örökzöldeket is, de kerüljük a magasra növő fajokat, melyek kitakarják a házat és télen nem engedik be a napfényt.

Az alacsony örökzöld növényekből kialakított sövények viszont összekapcsolhatják az épületet az utcával vagy akár térfelvárosító fal is kialakítható belőlük. Ilyen sövény kialakítható például puszpángból (*Buxus sempervirens*) vagy japán kecskerágóból, illetve ennek fajtáiból (*Euonymus japonicus*).

A kert és az épület harmóniája ugyanolyan fontos, mint a kerítés és az épületé. A növényzet ne takarja el túlzottan az utcaképpen megjelenő épületet, hagyjuk látszani a kertet. A kerti bútorok, építmények épülettel azonos anyaghasználata, színezése, a burkolatok anyagválasztása rendezett képet mutat, összhangot teremt kertünkben.

UTCÁK

közterületek településképi útmutatója

A települések úthálózatának kialakulása általában visszavezethető a tájalakulás történetére. Az egykori természeti adottságok meghatározták a letelepedés helyét, a kialakult lakóhelyeket pedig közlekedésre alkalmas utakkal kötötték össze. Ibrány esetében ez egy elnyúlt településszerkezetet eredményezett.

Egy település arculatához az utak, utcák állapota, megjelenése nagyban hozzájárul. Az út, amin keresztül a településre érkezünk meghatározza a településről alkotott véleményünket, ezért különösen fontos, hogy az utak mindig karban legyenek tartva, az út menti növényzet ápolva legyen rendszeresen.

Ibrány városközponti településrészén az utcák szabálytalan rendszerűek, girbe-gurbák, viszonylag keskenyek. A főút mentén a gyalogosok számára térkővel burkolt járda található, a szűkebb kisutcákban azonban a gyalogos forgalom biztosítása nem megoldott. Az út menti fásítás nem jellemző a városközpontban, illetve csak szakaszosan fordul elő, nem folytonos a növényzet.

A település utcái vezetnek a tekintetet, felfűzik a települést alkotó elemeket, ezért harmonikus, egységes kialakításuk fontos. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonalvezetésre, felszíni és felszín alatti elemeinek utcaképhez illesztésére is.

A fasorok kiemelik a település fő útvonalait, vezetnek a tekintetet, és nem utolsósorban zöldfelületet képeznek, melynek számos környezetjavító hatása van, mint például a zaj és egyéb légszennyező anyagok, a por szűrése és a mikroklima javítása.

A fajok kiválasztásánál sok szempontot kell figyelembe venni, de a két fő szempont a tűrőképesség és a jó regenerálódó képesség legyen, hiszen a városi közegben élő növények között a fasorokat éri a legtöbb és a legerősebb károsító hatás (szózás, kipufogógázok, taposás, a talaj szárazsága és levegőtlenesség stb.).

További fontos szempont lehet a fajok kiválasztásánál a várható magassága, ami azért fontos, mert az ágakat később lehet, hogy vissza kell vágni, ha azok a felsővezetékbe érnek és előnytelenül fognak mutatni a vízszintesen lenyesett lombkoronájú fák.

Ajánlott olyan fajfajtát választani, melyek kevesebb idő és energiabefordítást igényelnek a fenntartás során. Kerüljük a könnyen töredező fajfajokat, mint a fűz és a nyárfa fajok, és azokat is amelyek virágukkal, termésükkel szemetelnek (pl. japánakác, szivarfa). Manapság egyre gyakoribb népegészségügyi probléma a lakosság körében az évente akár többször is jelentkező szénanátha, ezt a szempontot is vegyük figyelembe a fajok kiválasztásánál, ne ültessünk pollenallergiát okozó fajfajokat (nyír, nyár, hársfa fajok) sűrűn lakott területekre.

Kerüljük az invazív fajfajokat (nyugati osterfa, amerikai kőris), ültessünk helyettük a már beállt zöldfelületekbe illő, a helyi környezeti adottságokhoz könnyen alkalmazkodó fajfajokat. Utcafásításra ajánlott fajfajok például a korai juhar és különböző fajtái (*Acer platanoides* 'Globosa' és 'Crimson King') gömbkőris (*Fraxinus ornus* 'Mecsek'), kínai díszkőris (*Pyrus calleryana* 'Chanticleer'), csörgőfa (*Koeleruteria paniculata*).

A burkolt járdák esetében válasszunk tartós, könnyen tisztítható anyagokat, színválasztásnál a semleges, környezettel harmonizáló árnyalatokat részesítsük előnyben. A lakóházak előtt kialakított kertek is jelentős szerepet játszanak az utcakép formálásában, továbbá összekapcsolják a közterületeket a magántelkekkel. Ibrányban is előszeretettel alakítanak ki ilyen előkerteket a lakosok, melyet nagy gonddal ápolnak.

Ezeknek az átmeneti zöldfelületeknek a tervezésekor vegyük figyelembe a kialakult környezethez való illeszkedés szabályait. Kerüljük a túl sűrű, túl nagy felületet kitakaró növényfajfaj kialakítását, különös tekintettel az utcák kereszteződésében és a gyalogos átkelő környékében, ahol az utak beláthatósága az elsődleges.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

közterületek településképi útmutatója

Ibrány városközponti településrészén két nagyobb közparkról lehet beszélni, melyek egymástól viszonylag elkülönülnek. Az egyik a Hősök tere, ahol gyakorlatilag a főút két oldalán a középületek közé ékelődve találunk parkosított zöldfelületeket, ahol különböző köztéri szobrok, emlékművek és egyéb műalkotások színesítik a tér kompozícióját. A tér inkább reprezentatív jelleget tölt be a város életében, nem a lakosság rekreációjára szolgál.

A másik meghatározó közpark az ún. Városliget, ami az igényes virágkiültetések mellett dekoratív világítótestekkel és utcabútorokkal, játszótérrel is felszerelt pihenő park, ahol az emberek feltöltődhetnek, kikapcsolódhatnak. A ligetben különböző művészeti előadások, koncertek lebonyolítására alkalmas színpad is található. A parkban vannak fedett filagóriák, ahova behúzódhatunk az eső vagy a tűző nap elől és ha kedvünk támadna még szalonnát is süthetünk a közelben kialakított tűzrakóhelyeknél.

A közösségi szabadterek azok a találkozási pontok, ahol a településhez, településrészhez és a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva, szabadabban élhetjük meg. Mivel rendszerint hosszabban tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük különösen fontos. Rendszerint ezért a teresedések összetett tervezését szakemberek csoportja végzi.

A teresedések kialakításakor fontos felmérni a használók várható szokásait, a használók számát, a használat időszakait, jellegét. A megfelelő mennyiségű és minőségű teret szükséges biztosítani a tevékenységhez és a közlekedéshez. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Érdemes figyelmet szentelni a közlekedési csomópontokban kialakuló területek megtervezésére. Ibrányban az utcakereszteződésekben, körforgalmaknál kialakuló apró zöldfelületek jelentősen feldobják az utca képét. Igényes, változatos növénykiültetésekkel és a különféle szobor alkotásokkal ezek a terek méltó részét képezik a város zöldfelületi hálózatának. Ezeknek a tereknek a kialakításánál is vegyük figyelembe az illeszkedés elvét, válasszunk egymással harmonizáló színeket a burkolat és a növényzet megtervezésénél is.

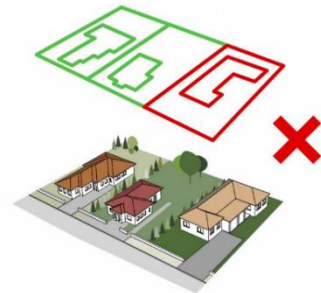
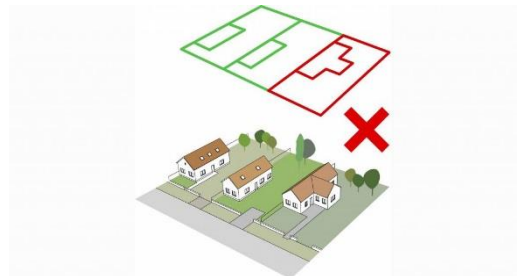
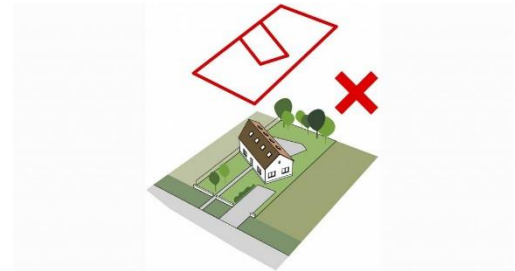
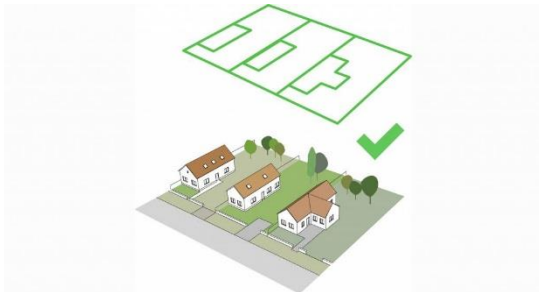

AJÁNLÁSOK- KERTVÁROSIS, FALUSIAS LAKÓTERÜLETI TELEPÜLÉSRÉSZEK

a településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

TELEPÍTÉS

Ibrányban a kertvárosias, falusias lakóterületi településrészekben a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárára állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

TEREPALAKÍTÁS

Ibrány lakóterületei alapvetően sík felületűek, ám néhol előfordulnak enyhe domborzati váltások, mint például Nagyerdő városrészben, ezeken a területeken figyelmet kell fordítani az épületek tájba illesztésére.

A családi házak terepre illesztésénél törekedni kell a lehető legkevesebb föld megmozgatására. Nem elfogadható az épület földbevájása, az így kialakuló mélyedésben az esővíz összegyűlik, a kert rosszul használható. Nem elfogadható továbbá az épület teljes kiemelése sem, így a ház egy feltűnő platóra kerül, kiemelkedik szomszédai közül. Jó megoldás a terepalakításnál a családi ház részleges bevágása. Az így kitermelt földdel feltölthető egyenesre a telek, kevés földet kell megmozgatni. Kiváló megoldás továbbá, ha az épület eleve terepbe illesztve épül, így kapcsolata a környezetével jó, a földmunka minimális.

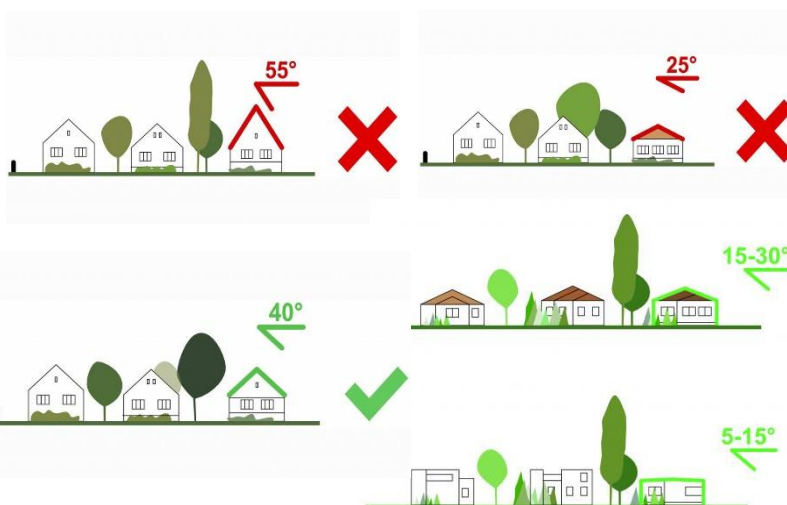
MAGASSÁG

Ibrány lakóterületein a családi házak magassága többnyire egységes képet mutat. Az új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévő épületeknek. A túl magas, illetve túl alacsony házak nem illeszkednek az utcaképhez.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Ibrány lakóövezetében a családi házak tetőhajlásszöge változatos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetükben levőknek. A túl magas, illetve túl alacsony tetőhajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a kialakult utcaképbe. Amennyiben alacsonyabb hajlásszögű, mediterrán típusú házak állnak egymás mellett, akkor megfelelő, ha az új építésű ház is enyhébb hajlásszögű tetővel készül. A lényeg itt is, az illeszkedés elve, mindig vegyük figyelembe a szomszédos épületeket és a környéken jellemző hajlásszögeket.

TETŐFORMA

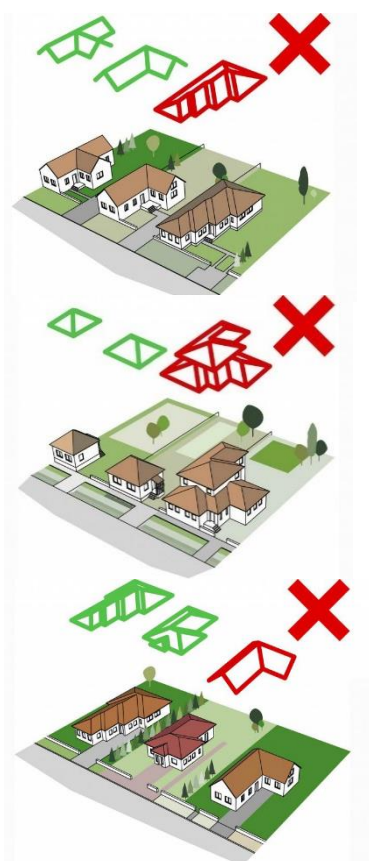
Ibrány kertvárosias, falusias lakóterületi településrészén lévő családi házak tetőformája többnyire egyszerű, ám legtöbbször a szomszédos házak tetőformája egymáshoz nem illeszkedik.

Új házak építésénél az utcában jellemző tetőforma figyelembe vételével kell tervezni a tetőt.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

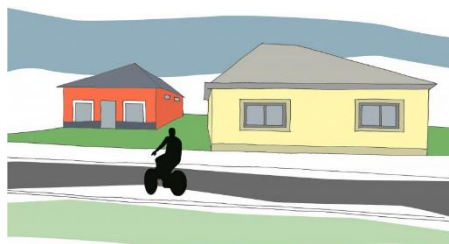
Amennyiben az építési telek körül összetett tetőformájú vagy lapostetős épületek állnak, úgy oda törekedjünk hasonló formákat választani.

SZÍNEK

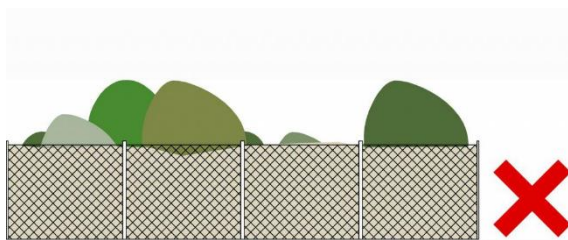
Ibrány lakóterületi övezetének színvilága változatos. Kevés a kirívó színhasználat. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Színválasztásnál használjunk semleges, környezethez illő színeket.

Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat. Tetőfedő anyagként ajánlott a helyben használt hagyományos anyagok és színek alkalmazása.

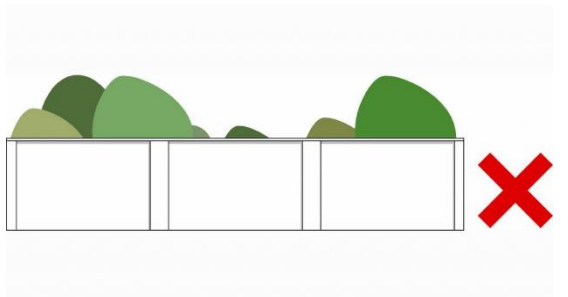

KERÍTÉSEK

Ibrány kertvárosias, falusias lakóterületi településrészén az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások kerülendők.

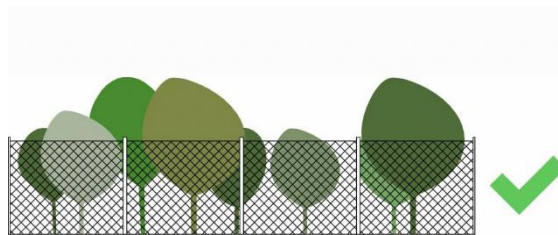
Áttört kerítések nádszövettel és egyéb módon való zárása nem megfelelő.

A tömör, falszerű, áttörésmentes kerítések nem elfogadhatóak.

Javasolt megoldás: természetes határ, kerítés kialakítása növényzetből.

Javasolt megoldás: teljesen áttört, drótfonatos kerítés

Javasolt megoldás: Oszlopos kerítés 1/3 lábazat és 2/3 áttört résszel.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

A tornác a népi építészet egyik jellegzetes eleme. Az Alföld némely vidékén, pl. a tanyákon a szegénység jele volt a tornác hiánya. Ma már kevés hagyományos oldaltornácos házat találni Ibrányban. A tornác kialakítása azonban máig létező igény az építetőkben, erre különféle stílusban és módon kivitelezett példákat találni városszerte. Ezek az átmeneti „külső-belső” terek készülhetnek az épület anyagából, de akár fából is. Ügyeljünk arra, hogy a tornác kialakítása illeszkedjen az épület többi részéhez mind színében és anyaghasználatában egyaránt. Ezek az elvek különösen fontosak azok számára, akik utólagosan döntenek úgy, hogy hozzáépítenek egy tornácot a meglévő épülethez.

A fedett tornác egy olyan tér, mely lehetőséget nyújt arra, hogy a szabadban legyünk, mégis az épület oltalmát élvezzük. A tornác a közösségi élet színtere lehet, ahol az emberek összegyűlnek, beszélgetnek, miközben élvezhetik a kert látványát.

Az erkély hasonlóan a tornáchoz, lehetőséget nyújt arra, hogy élvezzük a természet közelségét és a szobából kilépve közvetlen kapcsolatba kerülhessünk a környezetünkkel. Az erkély akár pótolhatja is a kertet, ahol annak kialakítására nincs lehetőség. Az erkélyt különböző cserepes növényekkel, kerti bútorokkal tehetjük még otthonosabbá. A tornác és az erkély kialakítása meghatározza az épület arculatát, ezáltal hatással van az utca képére is.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. Új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, osztott ablakok beépítése javasolt. Utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kialakítani. Redőnyszekrényt beépített, rejtett formában alkalmazhatunk, különösen ügyelve a nyílászáróval való színbeli egyezésre. A nyílászárók színe harmonizáljon az épület homlokzatán használt színekkel. Kerüljük a túl élénk, rikító színeket.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

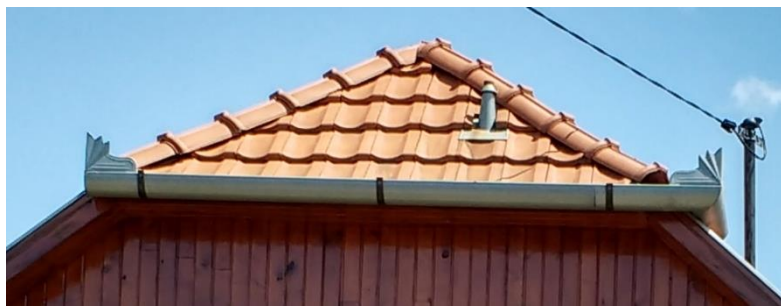
A homlokzat környezetbe illeszkedő kialakítása, anyaghasználata, az építészeti megoldások összehatása a homlokzat tagolásával, kedvező színvilágával, a nyílászárók rendszerével, osztásrendjével biztosítható úgy, hogy közben az épület funkcionális használatára is tekintettel van. A homlokzat kialakítása során törekedünk a természetes anyagok választására, a terméskő, téglá, vakolt felületek, faburkolatok alkalmazása javasolt. A tető fedésére választhatunk beton vagy kerámia cserepet egyaránt, itt is ügyeljünk arra, hogy a homlokzati színhez igazodó, természetes árnyalatot keressünk, ugyanez vonatkozik az ereszcatorna színének kiválasztására is. Az alacsonyabb tetőhajlású házak esetén használhatunk semleges színű bádoglemezfedést vagy akár kialakíthatunk passzív zöldtetőt is. Régi épületek felújításánál törekedjünk az egyedi, markáns stíluselemeket megőrizni.

RÉSZLETEK

A jól kitalált egyszerű, de igényesen, szépen kivitelezett részletek gazdagítják épületeinket. Egy-egy jól megválasztott anyag vagy burkolat ötletes felhasználása, egy ereszt, vagy tetőcsatlakozás, párkány részlet jó minőségben elkészítve díszítőelemként is felfogható. Az apró részletek határozzák meg egy épület végső karakterét, ezért figyeljünk oda a kivitelezés során mit és hogyan akarunk megmutatni egyedi elképzelésinkből a világ számára.

Ezen a vidéken jellemző oszlopos oldaltornácos házon többféle építészeti részletet is kiemelhetünk.

A nyílászárók szépen és igényesen lettek kicserélve/felújítva, a fa spaletta összhangban van a homlokzat fa deszkaburkolatával.

Az ereszcsonna díszes kialakítása nem túlzó, hozzáad az épület esztétikai értékéhez.

Rengeteg apró, szép részlet fedezhető fel ezen az igényesen felújított régi tornácos épületen is. A macskalépcsős oromfal a homlokzati vakolatdíszekkel szinte vonzza a tekintetet. Az oldaltornácot tartó oszlopok lábazati és fejezeti részének ornamentikája figyelemre méltó, ez a fajta részlet kidolgozottság megjelenik a kéményeken is, mely látványos eleme a háztetőnek. A tető cserépfedése és az ereszt kialakítása színében és anyagában is illeszkedik az épület többi részéhez. Az ereszt alatti kilógó gerendák még karakteresebbé teszik az épületet.

A műszaki berendezésekre, reklámhordozókra, sajátos építményfajtákra vonatkozó ajánlások a városközponti településrész fejezetében leírtak szerint alkalmazandók itt is!

KERÍTÉSEK

A kerítés része otthonunknak, ezt látjuk meg először, ha hazaérkezünk, ez fogadja a látogatókat, ez az első olyan épített elem, ami alapján véleményt formálunk, ezért fontos, hogy ne hanyagoljuk el a kerítés megtervezését.

Ibrány kertvárosias, falusias lakóterületi részein változatos anyagokból készült kerítésekkel találkozunk. A hagyományos sátozott, illetve régi típusú házak előtt előfordulnak az egyszerű betonszlopos, a fémlemezről készült kerítések, ezek kombinációi és a beton lábazatú, fa lécbetűtes kerítések is.

Az új építésű részekben jellemzőek a terméskőből vagy téglából rakott, illetve ezekkel az anyagokkal burkolt kerítések kovácsoltvas vagy fa betétmezőkkel.

A kerítés kialakításakor használjunk az épületen is megjelenő anyagokat, színeket, így megteremthetjük a kapcsolatot közöttük harmóniát hozva létre.

A kertkapu kialakításakor alkalmazhatunk hangsúlyosabb elemeket is, de ügyeljünk arra, hogy az ne legyen hivalkodó, ízléstelen.

Ne essünk túlzásokba, ne építsünk a szükségesnél magasabb és vastagabb kerítést. Tartsuk szem előtt, hogy a vagyonvédelem érdekében épített erősített kerítések nemcsak otthonunkat, értékeinket fedik el, de az esetleges illetéktelen behatolót is elrejtik majd, aki így észrevétlen marad.

KERTEK

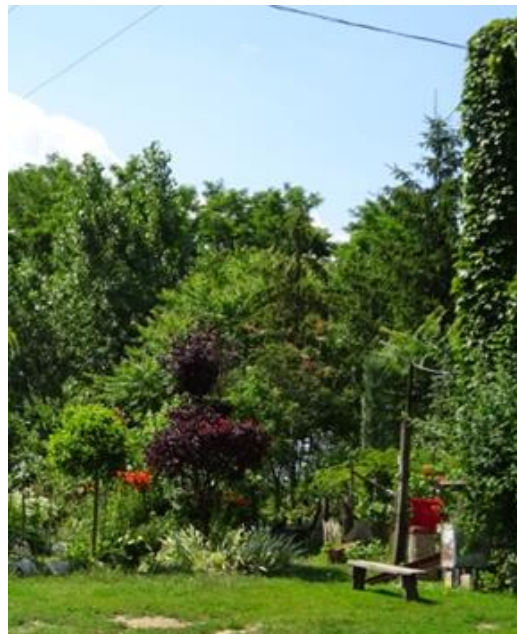
A kertvárosias, falusias lakóterületi településrészen is fontos, hogy az épületek harmonikusan illeszkedjenek a környezetbe. A megfelelő telepítésen és terepalakításon túl ügyeljünk arra, hogy lehetőség szerint megfelelő természetes háttérrel adjunk az épületnek. Így otthonunk olyan lesz, mintha már rég ott állna, emellett a kertben és az épületben tartózkodás is kellemesebbé válik.

Az épületet részlegesen takarjuk növényekkel, amelyek kiemelik annak szépségét, kontrasztosabbá téve az emberi alkotást. Az épület tájba illesztését nagyban segíthetjük a meglévő növényzet megtartásával. A földmunkák során próbáljuk megővni a területen lévő növényzetet, hiszen egy beállt ökoszisztémával rendelkező kert kialakulásához hosszú éveknek kell eltelnie.

Az épület mellett kertünk megtervezésére is fordítsunk kellő időt és energiát, ha tehetjük kérjünk szakmai segítséget a tervezéshez.

A kert funkcióit tervezzük az egyes épületrészekhez igazodva, így a kert és az épület egy egységes látványt és életteret fog biztosítani számunkra. A volt zártkerti és majorsági területeken törekedjünk az egykori használat megidézésére. Ha módunkban áll, alakítsunk ki haszonkertet, ahol természetünk zöldséget, gyümölcsöt.

A garázst lehetőleg az épülethez kapcsoljuk, így nem vesszük el a teret a kertünkben. Burkolatok választásánál keressük a vízáteresztő, könnyen tisztítható fajtákat, használhatunk régi, bontott téglát is a kevésbé intenzív használatú részekben. A régi anyagok újra felhasználása a környezet szempontjából is előnyös. A bontott téglát sokféle módon felhasználhatjuk kertünkben, a járóburkolathoz, lépcsőkhöz, szegélyek, térfalak, virágágyások kialakításához, szalonnasütők köré.

Figyeljünk arra, hogy a kertünkben a burkolt és a zöldfelületek aránya egyensúlyban legyen, ne essünk túlzásba. Kerüljük a nagy felületek leburkolását, hagyjunk meg inkább nagyobb méretű zöld foltokat, így kertünk pozitív hatásai jobban érvényesülhetnek.

A növények megválasztásánál vegyük figyelembe kertünk mikroklimatikus jellemzőit és próbáljuk úgy összeválogatni kertünk növényfajait, hogy minden évszakban legyen valami dísz a kertünknek (virág, termés, lombszín stb.).

Déli kitettségű, napfényes helyre javasoltak a mediterrán térségből származó növények, díszfüvek, fűszernövények és sziklakerti évelők is, mint például a levendula (*Lavandula angustifolia*), zsálya (*Salvia officinalis*), sásliliom (*Hemerocallis*), pompás varjúháj (*Sedum spectabile*), molyhos madárhúr (*Cerastium tomentosum*). Fák, cserjék közül ajánlható erre a fekvésre a kislevelű hárs (*Tilia cordata*) és a som (*Cornus mas*), loncfajok (*Weigela*), orgona fajok és fajták (*Buddleja davidii*, *Syringa vulgaris*), illetve különböző gyümölcsfák.

Az északi, árnyékos oldalra ajánlott fajok: a hortenzia (*Hydrangea macrophylla*), árnyliliom (*Hosta* sp.), puszpáng (*Buxus sempervirens*), magyal (*Ilex sempervirens*), kis vagy télizöld meténg (*Vincetoxicum* minor).

UTCÁK, TEREK

közterületek településképi útmutatója

A lakóterületi településrészek tekintetében elmondható, hogy a városközpontot körülvevő, illetve ide beágyazódó telkek mérete kisebb, jellegüket tekintve zártabbak, míg a városközponttól távolodva a telkek mérete növekszik, az épületek lazábban helyezkednek el egymáshoz viszonyítva. A közterületek tervezésekor igazodjunk a meglevő adottságokhoz, vegyük figyelembe a környezetet, elképzeléseinket azzal harmonizálva valósítsuk meg. A virágos, zöld utcák, ápoltt, gondozott parkok nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy egy település élhetőbb legyen. Ibrány esetében is a cél az, hogy a meglevő zöldfelületeket megfelelő állapotban fenntartsák és emellett újakat hozzanak létre.

Az Európai Unió támogatásainak köszönhetően az utóbbi években számos új a településképi javítását is szolgáló fejlesztésre került sor. Az utóbbi évek egyik nyertes LEADER pályázatának keretében valósult meg Ibrány-Kertváros településrészen ez az uniós normáknak is minden szempontból megfelelő játszótér, ahol kialakításra került kosárlabdapálya, kültéri pingpongasztal, homokozó, gyermekjátszópark különböző játszószerekkel (hinta, csúszda, mérleghinta, rugós játék) és természetesen különböző ülő alkalmatosságokat is elhelyeztek (rönk ülőgarnitúrák, kerti fapadok). Ibrány lakóterületein a hagyományos értelemben vett közparkok nem alakultak ki, viszont játszótérrel viszonylag jól ellátottak, ezek egy része parkos, zöld környezetben fekszik, viszont vannak olyanok is, ahol a parkosítás és a zöldfelületek kialakítása még jövőbeni feladat.

A városközponti fejezetben közölt utcákra és közterekre vonatkozó ajánlások itt is alkalmazandóak.

Ibrány lakóterületi övezetében két horgásztó is található, az egyik a Nagyerdőnél, a másik a Kertvárosi részen. A horgásztó is felfogható egyfajta közösségi térnek, ahol a horgászok nyugodt, kellemes környezetben, igényesen kialakított horgászhelyeken élvezhetik a horgászat örömeit.

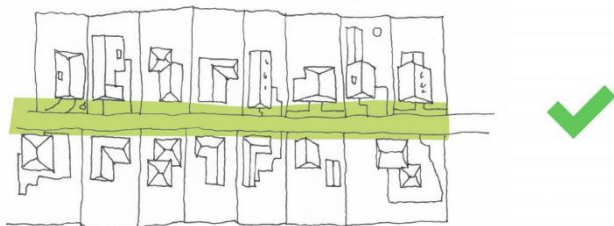

AJÁNLÁSOK- ÜDÜLŐTERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

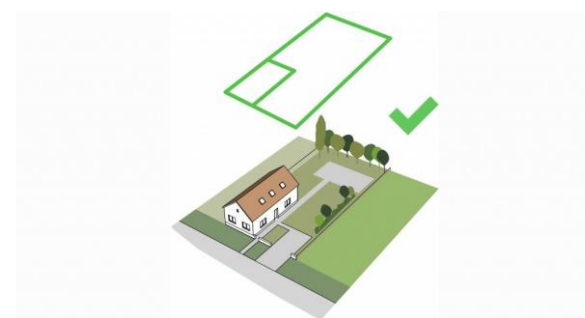
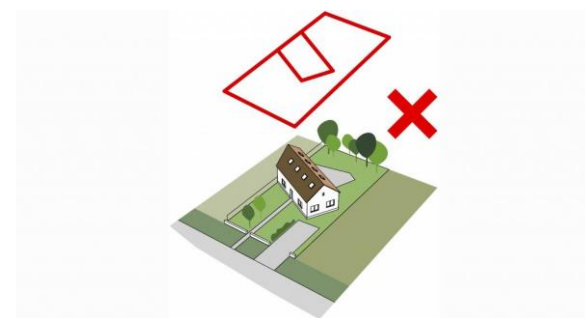
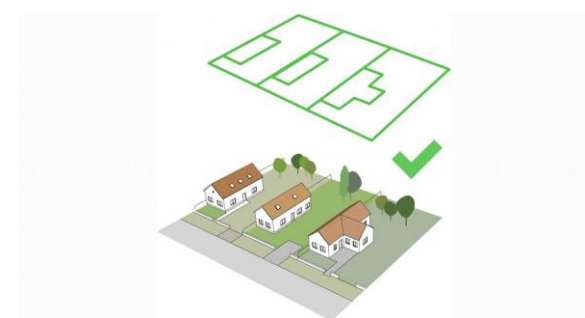
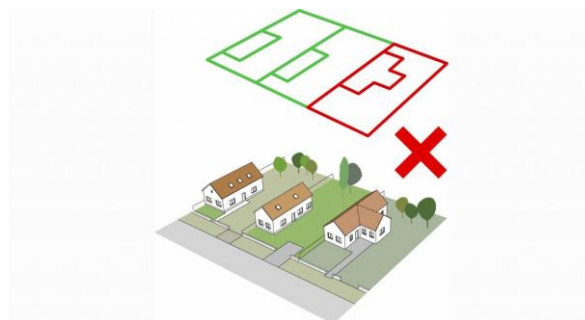
TELEPÍTÉS

Ibrány üdülőterületén nehéz egységes telepítésről beszélni, hiszen a telkek nagy része beépítetlen. Újfajta beépítés esetén törekedjünk a meglévő házakhoz igazodni. Az épületek telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott ház építése nem javasolt. A házak a telkek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

TEREPALAKÍTÁS

Ibrány üdülőterületén a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást.

MAGASSÁG

Ibrány üdülőterületén változó magasságú épületek találhatók. vannak egyszintes bungallószerű épületek és egész magas 2 szintes beépítések is.

Törekedni kell arra, hogy a meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetük. A kialakult legnagyobb épületmagasságot meghaladó méretek nem ajánlatosak. A túl magas házak nem illeszkednek a környezetbe. Egy esetleges áradás esetén az ebből adódó károk elkerülésére lehetséges a házak megemlése, de ilyenkor is tartsuk szem előtt az illeszkedés elvét.

TETŐHAJLÁSZÖG

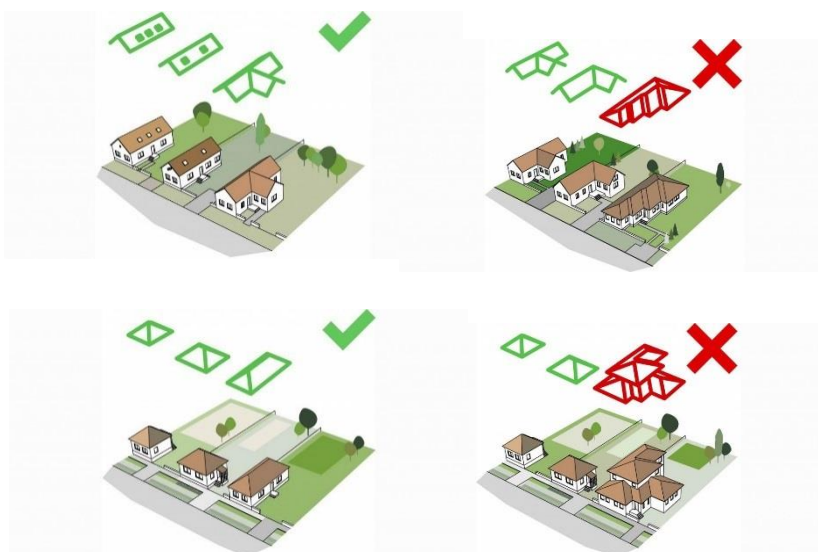
Ibrány üdülőövezetében a házak tetőhajlásszöge változatos. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetükben levőknek. A túl magas, illetve túl alacsony tetőhajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a kialakult utcaképbe. Amennyiben alacsonyabb hajlásszögű, házak állnak egymás mellett, akkor megfelelő, ha az új építésű ház is enyhébb hajlásszögű tetővel készül. A lényeg itt is, az illeszkedés elve, mindig vegyük figyelembe a szomszédos épületeket és a környéken jellemző hajlásszögeket.

TETŐFORMA

Ibrány üdülőterületén lévő házak tetőformája egyszerű, új házak építésénél az utcában jellemző tetőformákat kell figyelembe venni. Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házakból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

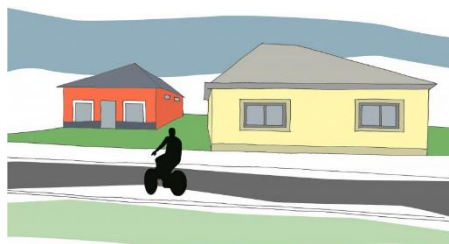
Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

SZÍNEK

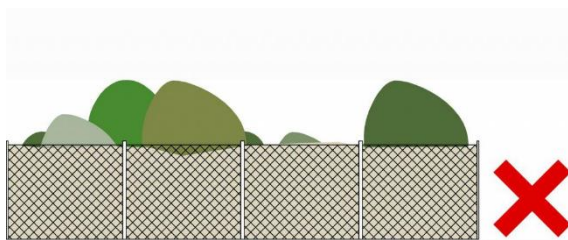
Ibrány üdülőövezetében az épületek színvilága változatos. Kevés a kirívó színhasználat. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Színválasztásnál használjunk semleges, környezethez illő színeket.

Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat. Tetőfedő anyagként ajánlott a helyben használt hagyományos anyagok és színek alkalmazása.

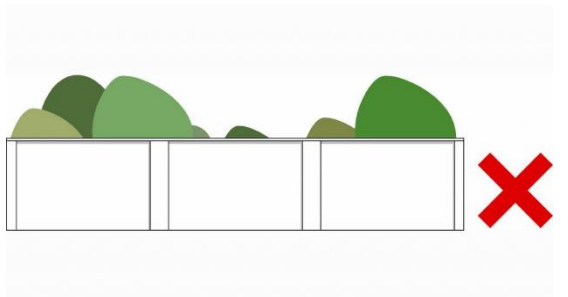

KERÍTÉSEK

Ibrány üdülőterületén az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások kerülendők.

Áttört kerítések nádszövettel és egyéb módon való zárása nem megfelelő.

A tömör, falszerű, áttörésmentes kerítések nem elfogadhatóak.

Javasolt megoldás: természetes határ, kerítés kialakítása növényzetből.

Javasolt megoldás: teljesen áttört, drótfonatos kerítés

Javasolt megoldás: Oszlopos kerítés 1/3 lábazat és 2/3 áttört résszel.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

Ibrány üdülőterületén, csakúgy, mint a kertvárosias lakóterületeken, itt is találunk néhány példát tornácra és erkélykialakításra egyaránt. Igyekezzünk az épület homlokzatához színben és anyaghasználatban is illeszkedni a tornác kialakítása során. Az üdülőterületen található tornácok fából készültek így illeszkedve a környezetükhöz.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. Ibrány üdülőterületén a nyílászárók képe változatos, ám legtöbbször egyszerű, kétszárnyú ablakokat találni. Ne bonyolítsuk túl a nyílászárókat, válasszunk egyszerű fából vagy műanyagból készült, színben az épülettel harmonizáló ajtókat és ablakokat. A meleg és a fény ellen felszerelhetünk spalettákat, melyek szintén illeszkedjenek az épület többi eleméhez.

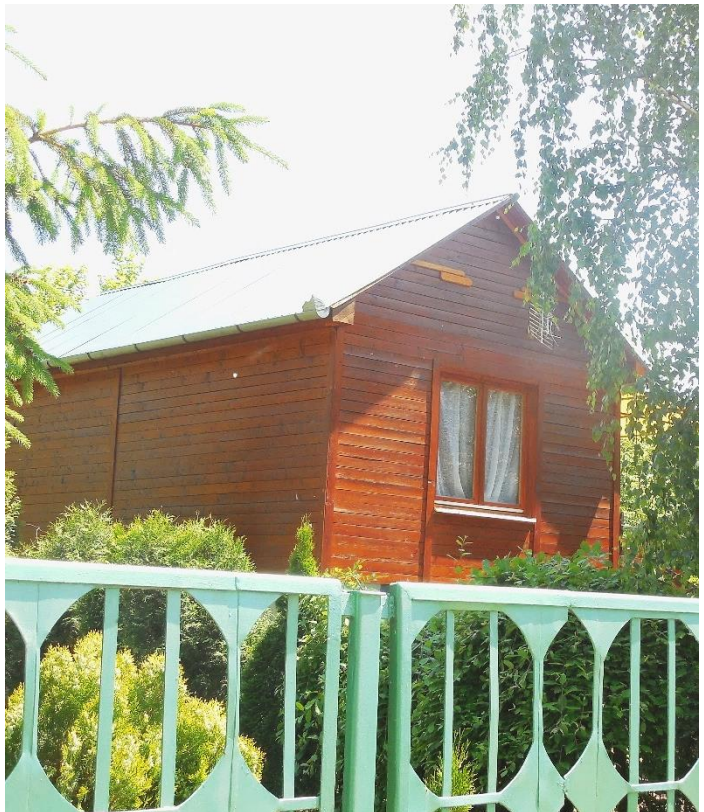

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A homlokzat környezetbe illeszkedő kialakítása, anyaghasználata, az építészeti megoldások összehatása a homlokzat tagolásával, kedvező színvilágával, a nyílászárók rendszerével, osztásrendjével biztosítható úgy, hogy közben az épület funkcionális használatára is tekintettel van.

Az üdülőterületen éves viszonylatban csak viszonylag rövid ideig tartózkodnak az emberek. Az emberek itt tartózkodására szolgáló épületek arculata eltér a lakóövezetben megszokottaktól. Jellemzőek a könnyűszerkezetes faházak, de azért akadnak kőből épített családi házak is, ezek homlokzata általában az egyszerűséget tükrözi mind színében és anyagában is.

Az üdülőövezetben újonnan építkezőknek is célszerű ezt az egyszerűséget követni, hiszen a Tisza és az ártéri erdők ölelésében a tájbailleszkedés az elsődleges szempont. Kerüljük a városi övezetben megszokott egyedi homlokzatképzési módszereket és a nem természetbe illő anyagok használatát.

RÉSZLETEK

Az épület utcaképi harmóniájának biztosítását az épület egyes részleteinek kidolgozása is elősegítheti. Ezért az épület ornamentika, a homlokzati hirdetőfelület, egyéb műtárgy kialakítása, helye illeszkedjen az épület egészéhez.

Ibrány üdülőterületén van egy ház, amely kiemelkedik a többi közül stílusában és anyaghasználatában egyaránt. A tetőfedés náddal történt, mely a népi építészet egyik jellegzetes eleme. Tetőtéri ablakok különleges példáit láthatjuk, ez az ún. ökörszem ablak. Az íves ablak helyes tervezéssel és szakszerű kivitelezéssel a tulajdonosnak élhető tetőtérrel fog szolgálni és biztosítja a napi komfort érzést:

A műszaki berendezésekre, reklámhordozókra, sajátos építményfajtákra vonatkozó ajánlások a városközponti településrész fejezetében leírtak szerint alkalmazandók itt is!

KERÍTÉSEK

A kerítés nem csak elválaszt és védelmet nyújt, összekapcsolja az épületet az utcával. Ibrány üdülőövezetében a kerítések sok helyen hiányoznak, természetes növényzet vagy még az sem határolja el a kertet az utcától.

Ahol van épített kerítés, ott jellemző az áttört kialakítású. Előszeretettel alkalmazzák a természetes anyagokat, így leggyakrabban fából készült kerítéssel találkozhatunk. Van példa deszkából készült kerítésre, de egy helyen vesszőből font is látható.

Kerüljük a nagyon művi, lakókörnyezetben jellemző, robusztus kőkerítéseket. Használjunk az épülethez és a környezethez illő természetes faanyagokat. Színben válasszunk az épülettel harmonizáló semleges, barnás árnyalatot, mely nem zavarja a tájképet.

KERTEK

A kert épített környezetünk része, közvetlen életterünk szabadtéri kiterjesztése, amely akkor tölti be szerepét, ha harmonikus egységet képez az épülettel, amelyhez kapcsolódik. Használjuk ki az üdülőterületet körülvevő természetes környezetet, ahhoz próbáljuk igazítani saját kertünk kialakítását.

Az üdülőterületen különösen fontos az épülethez tartozó kert megfelelő kialakítása mellett, annak rendszeres gondozása, karbantartása is. Mivel az üdülőterületen csak időszakosan tartózkodnak az emberek, ezért a kevésbé igényes, szárazságtűrő növényfajok választása ajánlott. Az üdülőterületen lévő kertekben elsősorban fákból és cserjékből álló növényzetet találni

Nem ajánlott az örökzöld növények alkalmazása, különösen a magasra növény, sűrű lombú fajok épület elé való ültetését kerüljük. A természeti környezet közelsége miatt nem indokolt és nem javasolt a lakóterületeken jellemző kertépítészeti megoldások alkalmazása, a túlzott növényültetés a kertben belül. Néhány lombhullató fa és az ápolt zöld gyep megfelelő háttérrel tud biztosítani épületünk számára.

A növényzet ne takarja el túlzottan az utcaképből megjelenő épületet, hagyjuk látszani a kertet. A kerti bútorok, építmények épülettel azonos anyaghasználata, színezése a burkoló felületek anyagválasztása rendezett telek megjelenést biztosít.

UTCÁK, TEREK

közterületek településképi útmutatója

Ibrány üdülőterületén mindössze négy utca található, melyek a bekötőútra vezetnek. Az utcák zúzottkővel borítottak, alacsony forgalmat bonyolítanak le. Elkülönített, gyalogosforgalom részére kijelölt járda nem található, de nem is igazán indokolt.

Az üdülőterületen nem jellemző az utcafásítás, azonban itt-ott vadon növény szoliter fák előfordulnak. A folyó menti fűz és nyár galériaerdők végigkísérik az üdülőterületre vezető utat és az utolsó utcát keletről.

Közösségi térként a töltés oldalában található kereskedelmi egységet, illetve a töltés másik oldalán található Tiszaparti szabadstrandot kell megemlíteni.

AJÁNLÁSOK- IPARI, GAZDASÁGI TERÜLETEK

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

TELEPÍTÉS

Ipari-gazdasági tevékenységet lakóterületen csak kivételes esetben, alapvetően a lakosság alapfokú ellátása céljából végezzünk. A tevékenység fajtája ne okozza a szomszédok zavarását, legyen alkalmas a lakóterületi együttélés normáinak betartására. Problémás tevékenység (zajos, bűzös, jelentős ügyfélforgalommal jár, stb.) nem alkalmas lakókörnyezeti integrálásra és helye a település erre a célra kijelölt egyéb övezeteiben van (Ipari Park, ipari-gazdasági terület).

Ipari-gazdasági tevékenység céljára a település mezőgazdaságilag kevésbé értékes, alacsony termőképességű területeit kell igénybe venni, illetve meg kell vizsgálni a település barna-, illetve rozsdá övezeteinek hasznosíthatóságát.

Az ipari-gazdasági létesítmények telepítésekor nehéz az igazodásról beszélni, mivel sokszor önálló objektumokként jelennek meg a tájban. Amennyiben például út menti területen kerülnek kialakításra ezek a létesítmények, igyekezzünk azokat közel egy síkba rendezni, az épület homlokzatát az utcafront felé pozícionálni.

TEREPALAKÍTÁS, TÁJBAILLESZTÉS

Az építmények kivitelezésekor igyekezzünk a földmunkákat minimalizálni, kerüljük a talaj felesleges bolygatását. Amennyiben a területen már meglévő növényállomány található, törekedjünk annak megővésére, hiszen egy beállt növényzet kialakulásához hosszú évekre van szükség. Az épület tervezésekor törekedjünk a tájba illesztésre, kerüljük a hatalmas, környezetéből túlzottan kiugró épülettömegek alkalmazását. A felhagyott, hasznosíthatatlan épület maradványokat lehetőség szerint fel kell számolni.

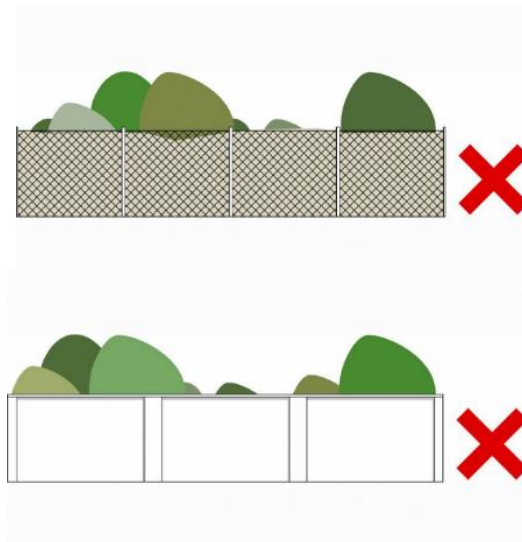
ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

Az ipari, gazdasági építmények általában nagy felületen jelennek meg a tájban, ezért nem mindegy, milyen anyagokat és színeket használunk. Az épületek színének megválasztásakor járjunk el körültekintően, próbáljunk semleges árnyalatokat választani, ezzel is segítve a környezethez való illeszkedést. Az ipari-gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények is formálhatók, gazdagíthatók. Az előbbieket érvényesek a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.

KERÍTÉSEK

Az ipari, gazdasági épületek elkerítésekor is válasszunk kevésbé tömör, átlátható megoldásokat, színben használjunk az épület homlokzatával harmonizáló, kevésbé hivalkodó árnyalatokat. Jó megoldás lehet a növényzetből kialakított kerítés is.

KÖRNYEZETALAKÍTÁS

Az épületek mellett fordítsunk időt és energiát az épület környezetének megtervezésére is, kérjük szakember segítségét ebben. A parkos, zöld környezet többféle funkciót is betölt, egyrészt esztétikailag javítja a környezet minőségét, megtöri az épületek monotonitását, feloldja a burkolt felületek egyhangúságát, másrészt mikroklimatikus hatásai révén javítja a levegő minőségét.

Amennyiben az ipari, gazdasági tevékenység zavaró hatása a környezetre nézve (zaj, légszennyezés, bűz), gondoskodjunk megfelelő védősáv/védőfásor kialakításáról, az objektum takarásáról. A védősáv tervezése során felmerülő fontos szempontok: a védősáv szélessége, a védősávot alkotó növényfajok összetétele, növények tűrőképessége, ültetési távolság stb.

A növényfajokat a helyi adottságoknak megfelelően válasszuk ki, a talaj minősége, a terület fekvése, benapozottsága, a növény szárazságtűrő képessége is fontos szempont. Érdemes az ipari, gazdasági létesítmények fogadó részét, a bejárat környékét hangsúlyozni színes növénykiültetésekkel, ezek vonzzák a tekintetet, és pozitív benyomást keltenek az ide érkezőben.

Gondoskodni kell a növények megfelelő vízellátásáról, különösen, ahol nagy felület burkolt, így fokozott a hőfelvétel, hőleadás mértéke és kevés a növény ültetőközege. A zöldfelületek vízellátása megoldható telepített öntözőrendszerrel, csöpögtető berendezésekkel vagy hagyományos módon kézi öntözéssel is. Az ablakokba kihelyezett virágládák szintén növelik az épület esztétikai értékét, otthonosabbá, barátságosabbá téve a környezetet.

A telephelyek arculatát igen gyakran nem a főépület építészeti gazdagsága, hanem az utca felől domináló egyszerűbb építészeti eszközök igényessége határozza meg. Fordítsunk kiemelt figyelmet az utcafronti kerítés, ipari és személybejárat kapu és porta, a látható műtárgyak, mérnöki létesítmények, a reklámok, reklámfeliratok elhelyezésére, kialakítására.

Fontos a telep fogadó övezetének kialakítása igényes térburkolatokkal, szükség szerint padokkal, utcabútorokkal, zöldfelületekkel, reklámként is értelmezhető zászlórudakkal.

AJÁNLÁSOK- BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználattal, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal.

Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betétmezőkkel.

Meg kell ismerni és be kell tartani a védett területekre vonatkozó kezelési tervet, arculati ajánlásokat.

Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a tájkarakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Ibrány jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:

A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-án szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédőszerkeg által a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet. Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.

A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendőek előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megővéséhez.

A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.

Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

A település külterületén, valamint a belterület határán a deflációra hajlamos homoktalajok megkötésére védőfásítás telepítése javasolt őshonos fafajok alkalmazásával, melyek jól bírják a szélsőséges időjárási viszonyokat (nyár, nyírfafajok, fűz félek, kocsányos tölgyek). A defláció és az erózió okozta káros hatások mérsékléséhez, megszüntetéséhez elsődleges a parlagon hagyott, kopár területek felszámolása és a művelésbe való bevonásuk.

Az idegenhonos invazív növényfajok, mint pl. a selyemkóró, aranyvessző fajok, bálványfa kiszorítják a természetes vegetáció elemeit, veszélyeztetik az őshonos fajok fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb meg kell állítani, állományaitat vissza kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel (kaszálás, vegyszeres kezelés stb.).

Az állattartó telepek létesítése, korszerűsítése mellett, támogatandó a felhagyott állattartó telepek felújítása és üzembe helyezése.

JÓ PÉLDÁK – ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Az Ibrány és Nagyhalász határán kialakult decentralizált központban található a Dr. Béres József Egészségügyi Centrum, melyet a város zöldmezős beruházás keretében valósított meg. A beruházás eredményeképpen Ibrányban egy olyan korszerű járóbeteg-szakellátó központ jött létre, amely hosszú távon biztosítja az egész kistérség egészségügyi ellátásának minőségi és lakosság közeli megvalósulását.

Érdemes megjegyezni, hogy a tervezésnél az energiatakarékos és környezetbarát technológiák alkalmazása fontos szempontként jelent meg, az alkalmazott gépészeti technológiák környezetkímélő megoldások figyelembevételével kerültek kialakításra.

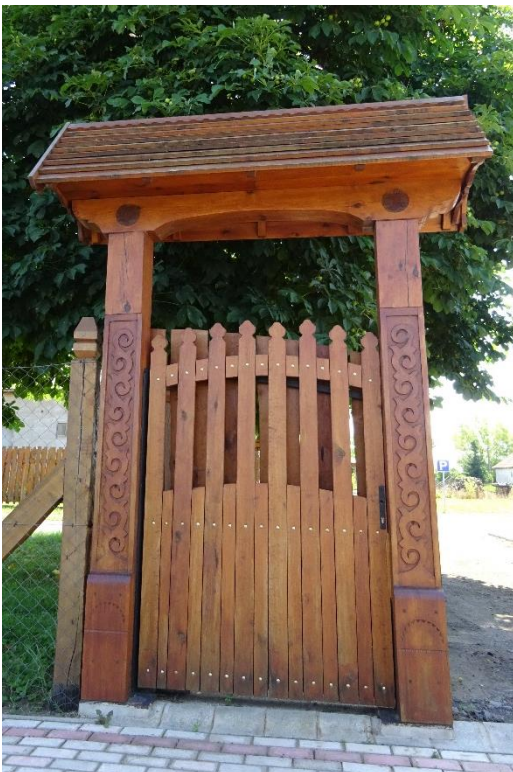
Mind az épület kialakítása mind a környezete nagyon szép és igényes formában fogadja a Nagyhalász és Ibrány felől érkezőket egyaránt. Az épület homlokzatán használt anyagok jól harmonizálnak a környezettel és a városközpontban található egyéb középületekkel.

Az Ibrány-Kertvárosban található, jellegében kortárs építészeti jegyeket hordozó Kézművesház többféle szempontból is tartalmaz előremutató építészeti részleteket. A népies motívumokkal díszített faragott fa anyaghasználat felfedezhető a kerítés oszlopain és a kapun egyaránt, fa faragású tábla díszíti továbbá az épület oldalfalát is. Az épület homlokzatán a középületekre jellemző szín- és anyaghasználat figyelhető meg, mely az egységes arculat kialakítását célul kitűző tudatos tervezést tükrözi.

Pozitívumként kell kiemelni az épület főhomlokzatán megjelenő „Kézművesház” feliratot. A kézművesház fedett mozgáskorlátozott rámpája szintén jó építészeti megoldás.

A város határában található ez az impozáns nádfedésű parasztház, mely vendégházként funkcionál. Az épület eredeti fala döngölt vályogból készült, ehhez a későbbiekben téglából hozzáépítettek. Az elmúlt években megtörtént az épület külső- és belső felújítása, illetve az udvar rendbetétele. Így nyerte el a mai arculatát.

Az épületen visszaköszönnek a hagyományos népi építészet stílusjegyei. A fedett tornác, a díszes fakeretes nyílászárók, a tetőtéri ívelt ökörszem ablakok, a vesszőből font kerítés mind megidézik a régmúlt idők világát. Mindenképpen jó példa ez a régi épületek megőrzésére, megújulására.

A klasszikus téгла alkalmazása az épület homlokzatának egy részén és a kerítésnél harmóniát teremt, amihez a további homlokzati felületek visszafogott színhasználata társul. Az előbbiek jó kiegészítője a sötétvörös cserépfedés, a kerítés esetében pedig a kovácsoltvas betétmezők alkalmazása. A tömör és áttört mezők váltakozása a kerítést játékosná teszi, az áttört részek, valamint a garázs előtti nyitott terület pedig a homlokzatot és a kerti zöld növényzetet egyaránt láttatni hagyja.

Visszafogott pasztell színű nemesvakolat dominanciája teszi könnyedé ezt az épületet, ami a kerítés oszlopain is megjelenik. Az előbbiekhez sötétbarna színű cserépfedés társul, ami a viszonylag alacsony tetőhajlásszögnek köszönhetően nem válik nyomasztóvá, és a kissé megmozgatott tetőidomokkal érdekes összképet eredményez. Az utcaképben domináns a faserkezetek jelenléte, a kerítés sűrű osztású, de mégis átlátható, a bejárat rész hátrahúzott, aminek köszönhetően az utca felől oldottabb az épület karaktere.

Egyszerű, megmozgatott épülettömegek és ennek köszönhetően változatos tetőidomok jellemzik ezt az épületet. A részletképzések kevésbé lényegesek, ugyanakkor az utcafronti kerítés igényes, alapvetően áttört megjelenésű, kovácsoltvas betétmezőkkel, ami a bejárat tornác lépcsőjénél is megjelenik. Az alkalmazott homlokzati színezés meleg tónusú földszín, mely jellegében az épület lábazon is visszaköszön. Az épületet lefedő tetőcserép téglavörös színe határozottan erősíti a mediterrán hangulatot, amihez a csatornák színezése is igazodik.

7. JÓ PÉLDÁK – SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

Egy település arculatának kialakításában nagy szerepe van az utcák megjelenésének, küllemének is. Az utcaképet nagymértékben meghatározza a hirdetőtáblák, reklámfelületek megjelenésének módja. Ezeknek a tábláknak a célja elsősorban a figyelemfelkeltés, ezért sokszor élénk színekkel vagy túlzottan nagy méretű táblák kihelyezésével próbálják ezt elérni. Az információ közlését kreatív módon, a környezethez jobban illeszkedve is megtehetjük.

A város központi részein a reklámhordozók kihelyezésekor törekedjünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, színeihez. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat.

Az egységesen megtervezett tájékoztató táblák a város arculatának pozitív megjelenését segítik. Ibrányban a városszerte látható faragott fa oszlopokra kihelyezett utcanévtáblák egyedi hangulatot teremtenek, gazdagítják az utcaképet.

Egy jó kezdeményezés és más településeken is követendő példa lehet az Ibrány városában megalapított „szép környezet” elnevezésű díj, melyet a képviselő testület évente adományoz azoknak a lakosoknak, akik ingatlanuk környezetét tisztán és rendben tartják, kertjük ízléses és dekoratív módon parkosításával, virágkiültetésekkel kitűnik az átlagból és mások számára is ösztönzően hat, hogy egy virágosított lakókörnyezet alakulhasson ki.

Egy igényes, rendezett utcaképhez hozzátartozik az is, hogyan jelennek meg a különböző feliratok, jelzések az épületek homlokzatán. A feliratok megtervezésekor törekedjünk a homlokzat színével harmonizáló betűszín választásra. A felirat stílusa, betűtípusa, sajátos kialakítása figyelemfelkeltő, magára vonzza a tekintetet.

Az egyedi készítésű utcanévtáblák szintén emelik az adott utca képét. Nem javasoljuk a ríktó, színben, anyagában és formájában nem odaillő táblák használatát. Ajánlott a természetes alapanyagokból készült, az épület homlokzatával harmonizáló táblák kihelyezése.

Az egyedi utca- és házsámtáblák az egyéni, lakossági kreativitás, környezet gazdagítás támogatandó példái, melyek egyszerű, természetes anyag, és színhasználat mellett az épület díszévé, lakójának önkifejezésévé válnak. A boltok, vendéglátóhelyek, szolgáltató egységek, üzemek feliratozása, reklámjai a tulajdonos jó ízlése mellett már inkább igénylik szakember, reklámkészítő cég bevonását és felkészültségét.

Harangtorony a temető udvarán

Székelykapu a város egyik terén

Faragott motívumokkal díszített pad a temető udvarán

Tulipánmintás hulladékgyűjtő

Egyedi készítésű fajáték

Napelemes köztéri lámpatest

IMPRESSZUM

IBRÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Ibrány honlapcíme: www.ibrany.hu

Ibrány email címe: hivatal@ibrany.hu

Ibrány postai címe: 4484 Ibrány, Árpád út 5-7.

Telefon: +36 42 527 017

Polgármester: Berencsi Béla

Polgármester email címe: ibrany.berencsi@gmail.com

Főpítész: Végh József

Főépítész email címe: jozsef.vegh@artvital.hu

megbízásából a kézikönyvet készítette:

Art Vital Tervező, Építő és Kereskedelmi Kft. 4400 Nyíregyháza, Selyem u. 21.

SZERKESZTETTE: Végh Csilla

SZÖVEG: Végh József, Végh Csilla

FOTÓ: Végh József, Végh Csilla, Végh Csaba

GRAFIKA: Végh Csilla, Lechner Tudásközpont mintasablonjának felhasználásával

TÉRKÉP: Hegedűs Zsolt

Ibrány, 2017.

Felhasznált források:

Építészeti útmutató ábrái: Lechner Tudásközpont

Magyarország településképi arculati mintakézikönyv

<http://mek.oszk.hu/07900/07927/07927.pdf>

<http://nepesseg.com/szabolcs-szatmar-bereg/ibrany>

http://www.ibrany.hu/sites/default/files/upload/tartalmakhoz/hivatal/2008-30_XXI-19_epitesi-szab_szabalyozasi-tervek.pdf

http://www.ibrany.hu/sites/default/files/upload/tartalmakhoz/progrmok-koncepcioik/ITS_Ibrany_honlapra.pdf

http://www.ibrany.hu/sites/default/files/upload/tartalmakhoz/rendeletek/2008-01_%28II_01%29.pdf

<http://www.ibranyhalaszjarobeteg.hu/>

http://www.tajokologiaiilapok.szie.hu/pdf/200601/01_Badonyi.pdf

http://www.terport.hu/webfm_send/1577

https://www.kozterkep.hu/artpieces?city_id=1892